

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Het taalniveau van Amsterdamse voorschool- en kinderopvangleidsters. Deelrapport 3

Droge, S.; Suijkerbuijk, E.; Kuiken, F.

Publication date

2010

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Droge, S., Suijkerbuijk, E., & Kuiken, F. (2010). *Het taalniveau van Amsterdamse voorschool- en kinderopvangleidsters. Deelrapport 3*. Universiteit van Amsterdam.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

HET TAALNIVEAU VAN AMSTERDAMSE VOORSCHOOL- EN KINDEROPVANGLEIDSTERS

DEELRAPPORT 3

Sarah Droge, Eva Suijkerbuijk & Folkert Kuiken

Maart 2010

Universiteit van Amsterdam

VOORWOORD

Het derde deelrapport ‘Het taalniveau van Amsterdamse voorschool- en kinderopvangleidsters’ is het vervolg op de eerste twee rapporten die in het kader van het onderzoek naar de taalvaardigheid in het Nederlands van voorschoolleidsters in Amsterdam zijn uitgevoerd. De opdrachtgever is het platform Taalnorm VVE¹, de uitvoerder de Universiteit van Amsterdam. Het doel van het eerste deelproject was het vaststellen van de taalvaardigheidsnorm voor het Nederlands waaraan voorschoolleidsters dienen te voldoen. Het doel van het tweede deelrapport was het toetsen van ruim 400 voorschoolleidsters aan de hand van de vastgestelde taalvaardigheidsnorm. Dit derde rapport beschrijft de afname bij en de resultaten van de resterende 113 voorschoolleidsters en 174 leidsters werkzaam in de Amsterdamse kinderopvang. Wanneer wordt gesproken over ‘leidster’ en ‘zij’, kunnen wij ook ‘hij’ bedoelen.

Wij bedanken iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van dit derde deelrapport. In het bijzonder danken wij de Amsterdamse instellingen en al hun leidsters voor hun deelname aan de toetsen. Tevens bedanken wij het platform Taalnorm VVE voor hun kritische commentaar.

Amsterdam, maart 2010
Sarah Droge, Eva Suijkerbuijk en Folkert Kuiken

¹ Aan het platform nemen, namens de stadsdelen, deel: gemeente Amsterdam (stuurgroep Succesvolle schoolloopbaan en Ondersteuningsunit VVE), ROC's, onderwijsbegeleidingsdienst (ABC), Ondernemerskring Sociale sector Amsterdam (OSA) en Impuls.

SAMENVATTING

Het Nederlands van voorschoolleidsters in Amsterdam zou te wensen overlaten. Dat zijn berichten die vanuit de praktijk worden opgevangen en inmiddels ook de lokale pers hebben bereikt. Is het echter wel zo slecht gesteld met de Nederlandse taalvaardigheid van voorschoolleidsters? Om een antwoord te kunnen geven op deze vraag heeft het platform Taalnorm VVE opdracht gegeven aan de Universiteit van Amsterdam om allereerst een taalnorm op te stellen waaraan Amsterdamse voorschoolleidsters dienen te voldoen. Hiermee is de gemeente Amsterdam de eerste in Nederland.

Een voorschoolleidster die werkzaam is binnen de voor- en vroegschoolse educatie (VVE), heeft een diploma Pedagogisch Werker 3 (PW3: drie jaar mbo) of een diploma Pedagogisch Werker 4 (PW4: vier jaar mbo) gehaald. In het eerste deelrapport is op basis van een literatuurstudie en praktijkobservaties de taalnorm vastgesteld voor een leidster met een diploma PW3 en/of een diploma PW4. Hierbij wordt uitgegaan van de zes taalniveaus van het *Common Framework of Reference for Languages*, te weten: A1, A2, B1, B2, C1 en C2 (Council of Europe 2001). Op de niveaus A1 en A2 komt het taalgebruik van de leidster overeen met dat van een beginnend taalgebruiker, ook wel ‘basisgebruiker’ genoemd binnen het CEF. De niveaus B1 en B2 komen overeen met een ‘onafhankelijke gebruiker’. Tot slot komen de niveaus C1 en C2 overeen met een ‘vaardige gebruiker’.

Een opleiding gevolgd op PW3 houdt in dat wat betreft de Nederlandse taalvaardigheid een voorschoolleidster moet kunnen functioneren als een ‘onafhankelijk taalgebruiker’. Zoals valt af te lezen in Tabel 1, betekent dit dat de receptieve Nederlandse taalvaardigheid (luisteren en lezen) minimaal beheerst wordt op niveau B2 en dat de productieve Nederlandse taalvaardigheid (spreken en schrijven) minimaal beheerst wordt op niveau B1. De hier genoemde niveaus betreffen het minimale niveau om het vak ‘voorschoolleidster’ te kunnen beoefenen met een diploma PW3. In Tabel 2 valt af te lezen dat van een voorschoolleidster met een diploma PW4 meer wordt verwacht; zij dient zowel receptief als productief minimaal te kunnen functioneren op niveau B2. Naast deze minimumniveaus zijn ook streefniveaus geformuleerd. De streefniveaus liggen hoger dan de minimumniveaus. Voor een leidster met een diploma PW3 ligt het streefniveau op niveau B2 voor zowel de receptieve als de productieve vaardigheden. Het streefniveau voor een leidster met een diploma PW4 ligt wat betreft de receptieve vaardigheden op niveau C1 en voor de productieve vaardigheden op niveau B2.

Tabel 1: *Minimum- en streefniveau pedagogisch werker 3 kinderopvang*

<i>Pedagogisch werker 3 kinderopvang</i>	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
minimumniveau	B2	B2	B1	B1	B1
streefniveau	B2	B2	B2	B2	B2

Tabel 2: *Minimum- en streefniveau pedagogisch werker 4 kinderopvang*

<i>Pedagogisch werker 4 kinderopvang</i>	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
minimumniveau	B2	B2	B2	B2	B2
streefniveau	C1	C1	B2	B2	B2

Bron: Droge, Suijkerbuijk en Kuiken 2009a. Deelrapport 1 *Taalnorm voor Amsterdamse voorschoolleiders*.

In dit derde deelrapport is onderzocht of de resterend groep Amsterdamse voorschool- en kinderopvangleiders voldoen aan deze vastgestelde taalnorm. Daarbij stond de volgende vraag centraal: *In hoeverre voldoet de Nederlandse taalvaardigheid van Amsterdamse leiders aan de vastgestelde taalnorm?* Onder de Nederlandse taalvaardigheid vallen in het huidige onderzoek de vaardigheden *spreken*, *schrijven* en *lezen*. Gekeken is of een leider voldoet aan de minimumnorm behorende bij haar opleiding voor deze drie vaardigheden.

In totaal hebben 287 leiders alle drie de toetsen gemaakt. Op basis van de verkregen resultaten kunnen in het kort de volgende conclusies worden getrokken:

- De leiders behalen de *minimumnorm* het vaakst voor spreken (97.3%), gevolgd door schrijven (73.9%) en het minst vaak voor lezen (45.3%). Bij spreken en schrijven is de minimumnorm taalniveau B1 of hoger. Bij lezen is de minimumnorm taalniveau B2 of hoger.
- De leiders behalen de *streefnorm* het vaakst voor spreken (84.4%), gevolgd door schrijven (58.2%) en het minst vaak voor lezen (45.3%). De streefnorm is taalniveau B2 of hoger.
- Van de leiders met een diploma PW3 (n = 162) heeft 4.3% de minimumnorm en 27.2% de streefnorm gehaald. 68.5% heeft de minimum taalnorm niet gehaald.
- Van de leiders met een diploma PW4 (n = 125) heeft 43.2% de minimumnorm en 8.8% de streefnorm gehaald. 48% heeft de minimum taalnorm niet gehaald.
- Minder dan de helft van alle leiders (40.4%) voldoet voor alle drie de vaardigheden aan de bijbehorende vastgestelde minimumnorm.
- Meer dan de helft van alle leiders (59.6%) voldoet voor één of meer vaardigheden niet aan de bijbehorende vastgestelde minimumnorm.

Aan de leiders die op één of meerdere toetsen niet aan de minimumnorm voldoen, wordt een remediëringcursus aanbevolen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	7
1.1	Achtergrond onderzoek	7
1.2	Vraagstelling	8
1.3	Opbouw rapport	9
2	METHODE	11
2.1	Deelnemers	11
2.2	Toetsen	11
2.3	Procedure	12
2.4	Analyses	12
3	RESULTATEN	15
3.1	Algemene resultaten	15
3.2	Opleidingsspecifieke resultaten	19
3.3	Resultaten per getoetste vaardigheid	21
	3.3.1 Toetsresultaten	21
	3.3.2 Toetsresultaten alle leidsters	22
	3.3.3 Toetsresultaten leidsters VVE en leidsters KO	30
3.4	Resultaten per instelling	31
4	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	33
4.1	Conclusies taalnorm	33
4.2	Aanbevelingen remediëringscursus	35
4.3	Discussie	35
	REFERENTIES	37
	BIJLAGE 1: RESULTATEN PER TAALNIVEAU EN INSTELLING	39

1 INLEIDING

In dit hoofdstuk beschrijven we in paragraaf 1.1 kort de achtergrond van het onderzoek, zoals deze ook te lezen is in het eerste en tweede deelrapport. In paragraaf 1.2 bespreken we de onderzoeksvragen die in dit derde deelrapport centraal staan. Tot slot wordt in paragraaf 1.3 de opbouw van het huidige onderzoek besproken.

1.1 Achtergrond onderzoek

Het Nederlands van voorschoolleiders in Amsterdam zou te wensen overlaten. Dat zijn berichten die vanuit de praktijk worden opgevangen en inmiddels ook de lokale pers hebben bereikt. Over de omvang van dit vermeende probleem verschillen de meningen: door sommigen wordt het probleem vooral gesignaleerd in Amsterdam-West c.q. Bos en Lommer, volgens anderen is het een verschijnsel dat zich over heel Amsterdam uitstrekt. Zo constateren Neuvel, Bersee, Den Exter en Tijssen (2004) in 'Nederlands in het Middelbaar Beroepsonderwijs' dat de vaardigheid in het Nederlands van veel afgestudeerden in het mbo te wensen overlaat. Een ander punt van discussie betreft de vraag wat er exact aan het Nederlands van voorschoolleiders schort en hoe erg dat is. Als voorbeelden worden vaak genoemd: een verkeerde intonatie en uitspraak, incorrecte woordvolgorde of onjuist gebruik van lidwoorden. Bij dit punt van discussie dient ook rekening te worden gehouden met tweede-taalsprekers van het Nederlands. Van iemand die op latere leeftijd het Nederlands als tweede taal heeft geleerd, kan niet worden verwacht dat hij/zij het Nederlands even goed beheerst als een moedertaalspreker. En in de hedendaagse samenleving willen we natuurlijk graag dat de voorschoolleiders – net als andere beroepsgroepen – een afspiegeling vormen van de Amsterdamse bevolking. Enige coulance ten aanzien van tweede-taalleiders is dan wat dat betreft op zijn plaats.

Aan de andere kant is er veel voor te zeggen dat kinderen wel altijd de goede woordvolgorde te horen krijgen en het juiste gebruik van het lidwoord, omdat de kans anders groot is dat kinderen de fouten uit het taalaanbod overnemen in hun eigen taalgebruik. En het kost daarna eindeloos veel meer moeite om weer van dat soort fouten af te komen, vooral als ook het Nederlandse taalaanbod in de thuissituatie van het kind te wensen overlaat. Uit (eerste-)taalverwervingsonderzoek is gebleken dat het normaal is als ouders en verzorgers hun taalgebruik aanpassen aan dat van jonge kinderen, maar dat dit wel altijd grammaticaal correct is. Hetzelfde geldt voor voorschoolleiders: uiteraard is het goed als ook zij hun taalgebruik afstemmen op dat van het jonge kind, maar dit moet wel altijd grammaticaal correct zijn. Voorschoolleiders vormen dus een belangrijke schakel bij de ontwikkeling van de taalvaardigheid in het Nederlands van jonge kinderen. Om die reden dient hun taalaanbod aan jonge kinderen optimaal te zijn en dient te allen tijde te worden voorkomen dat hun taalgebruik lacunes vertoont. Is dat laatste wel het geval, dan is het zaak deze lacunes zo snel mogelijk weg te werken.

1.2 Vraagstelling

In het eerste deelrapport (Droge, Suijkerbuijk & Kuiken 2009a) is op basis van een literatuurstudie en praktijkobservaties de taalnorm vastgesteld voor een leidster met een diploma pedagogisch werker 3 (PW3) en/of een diploma pedagogisch werker 4 (PW4). In Tabel 1 staat vermeld dat de minimumnorm voor een leidster PW3 taalniveau B2 voor de receptieve vaardigheden en taalniveau B1 voor de productieve vaardigheden betreft. In Tabel 2 staat vermeld dat de minimumnorm voor een leidster PW4 taalniveau B2 betreft voor alle vaardigheden en dat de streefnorm taalniveau C1 is voor de receptieve vaardigheden en taalniveau B2 voor de productieve vaardigheden. Deze vastgestelde minimum- en streefnormen voor PW3 en PW4 zijn gebaseerd op de niveaus van het CEF (Council of Europe 2001) en lopen uiteen van niveau B1 tot niveau C1.

Tabel 1: *Minimum- en streefniveau pedagogisch werker 3 kinderopvang*

<i>Pedagogisch werker 3 kinderopvang</i>	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
minimumniveau	B2	B2	B1	B1	B1
streefniveau	B2	B2	B2	B2	B2

Bron: Droge, Suijkerbuijk en Kuiken 2009a. Deelrapport 1 *Taalnorm voor Amsterdamse voorschoolleidsters*.

Tabel 2: *Minimum- en streefniveau pedagogisch werker 4 kinderopvang*

<i>Pedagogisch werker 4 kinderopvang</i>	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
minimumniveau	B2	B2	B2	B2	B2
streefniveau	C1	C1	B2	B2	B2

Bron: Droge, Suijkerbuijk en Kuiken 2009a. Deelrapport 1 *Taalnorm voor Amsterdamse voorschoolleidsters*.

In dit rapport is onderzocht of de resterende groep Amsterdamse voorschoolleidsters en leidsters werkzaam in de kinderopvang voldoen aan de vastgestelde taalnorm. Daarbij staan de volgende vragen centraal:

1. In hoeverre voldoet de Nederlandse taalvaardigheid van Amsterdamse leidsters aan de vastgestelde taalnorm?
2. Welke aanbevelingen kunnen er worden gedaan voor de invulling van een remediëringsprogramma, dat gericht is op leidsters die de vastgestelde taalnorm niet hebben behaald?

1.3 Opbouw van het deelrapport

Dit derde deelrapport beschrijft de afname bij en de resultaten van de tweede cohort: de resterende 113 voorschoolleidsters en 174 leidsters werkzaam in de Amsterdamse kinderopvang. Het betreft de beschrijving van een kortlopend onderzoek dat het toetsen van de taalvaardigheid Nederlands van Amsterdamse voorschool- en kinderopvangleidsters tot doel heeft. De afname van de toetsen vond plaats in november 2009. In hoofdstuk 2 bespreken we allereerst hoe het onderzoek naar de taalvaardigheid van Amsterdamse leidsters is uitgevoerd. We gaan daarbij in op de deelnemers, de ontwikkelde toetsen, de gevolgde procedure en de uitwerking van de analyses. In hoofdstuk 3 komen de resultaten aan bod. Hierbij kijken we allereerst naar de algemene resultaten. Vervolgens bespreken we de resultaten per toets. Het hoofdstuk eindigt met de resultaten per instelling. In hoofdstuk 4 worden de beide onderzoeksvragen beantwoord. Dit hoofdstuk bevat de conclusies en aanbevelingen die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen. We gaan tevens in op enkele discussiepunten. We willen opmerken dat veel tekst uit het huidige rapport overeenkomt met tekst uit het tweede deelrapport, omdat de toetsing van de tweede cohort een replicatie van de eerste cohort betreft. Om deze reden zullen wij in het derde rapport soms tekst weglaten en verwijzen naar het tweede deelrapport (Droge, Suijkerbuijk & Kuiken 2009b).

2 METHODE

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe het onderzoek is uitgevoerd. Allereerst volgt een beschrijving van de deelnemers in paragraaf 2.1. Vervolgens gaan we in paragraaf 2.2 nader in op de ontwikkelde toetsen. In paragraaf 2.3 bespreken we de gevolgde procedure. Tot slot beschrijven we in paragraaf 2.4 hoe de analyses zijn uitgevoerd.

2.1 Deelnemers

Van de 372 leidsters die van tevoren zijn opgegeven door de veertien verschillende instellingen, hebben 287 leidsters alle toetsen gemaakt. Dit aantal wijkt wegens ziekte en verlof van bepaalde leidsters af van het van tevoren opgegeven aantal. Aan alle leidsters is gevraagd hun opleidingsniveau te vermelden op de toetsformulieren. Van de 287 leidsters die alle toetsen hebben gemaakt, hebben 162 leidsters een diploma PW3 en 125 leidsters een diploma PW4 behaald. Tabel 3 bevat een overzicht van het opleidingsniveau van de leidsters.

Tabel 3: *Overzicht opleidingsniveau leidsters*

	Diploma PW3	Diploma PW4	Onbekend	Totaal
Aantal opgegeven leidsters	187	155	30	372
Alle toetsen gemaakt	162 56.4%	125 43.6%	-	287 100%

Tevens is een onderscheid gemaakt tussen leidsters werkzaam in de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en leidsters werkzaam in de kinderopvang (KO). In totaal werken van de 287 leidsters 113 leidsters in de VVE en 174 in de KO. Van deze 113 VVE-leidsters hebben 65 leidsters een diploma PW3 en 48 leidsters een diploma PW4. Van de 174 KO-leidsters hebben 97 leidsters een diploma PW3 en 77 leidsters een diploma PW4. Deze gegevens worden weergegeven in Tabel 4.

Tabel 4: *Overzicht aantal leidsters werkzaam in VVE en KO*

	Diploma PW3	Diploma PW4	Totaal
VVE	65 57.5%	48 42.5%	113
KO	97 55.7%	77 44.3%	174
Totaal	162 56.4%	125 43.6%	287 100%

2.2 Toetsen

Om de Nederlandse taalvaardigheid van de resterende 113 VVE-leidsters en de 174 KO-leidsters vast te stellen, is gebruik gemaakt van de drie toetsen die reeds zijn ontwikkeld in april 2009 (zie voor een uitvoerige beschrijving van de toetsen: Droge, Suijkerbuijk & Kuiken 2009b). De drie toetsen betreffen:

1. een spreektoets (mondelijke taalvaardigheid);
2. een schrijftoets (schrijfvaardigheid en taalverzorging);
3. een leestoets (leesvaardigheid).

Op verzoek van de opdrachtgever zijn de drie toetsen ontwikkeld binnen de context van de VVE. Dit houdt in dat de geschetste situaties en de leesteksten passend zijn binnen de VVE-praktijk. Tevens is bij de ontwikkeling van de toetsen rekening gehouden met de vastgestelde norm uit het eerste deelrapport (Droge, Suijkerbuijk & Kuiken 2009a). Dit houdt bijvoorbeeld in dat er voor de leestoets teksten gekozen zijn passend bij het taalniveau B2 en C1. Immers, de minimum- en streefnorm voor PW3 ligt op taalniveau B2 en voor PW4 op taalniveau B2 en C1. Daarnaast willen wij opmerken dat het bij de drie toetsen gaat om zogenoemde niveautoetsen en niet om diagnostische toetsen. Een diagnostische toets geeft inzicht in de mate van beheersing van specifieke taalonderdelen. Met een niveautoets daarentegen, wordt het taalniveau op een bepaald moment vastgesteld. Deze toets geeft dus geen inzicht in de beheersing van specifieke taalonderdelen.

2.3 Procedure

Afname spreektoets

De afname van de spreektoets vond plaats op 18 november 2009 in de mediatheek van het P.C. Hoofthuis van de Universiteit van Amsterdam. De leidsters waren van tevoren door de instellingen ingedeeld in groepen van maximaal 30 leidsters. Elk half uur kwam een nieuwe groep leidsters de mediatheek binnen om de spreektoets af te leggen. In totaal waren er 12 groepen. De eerste groep begon om 14.30 uur, de laatste groep eindigde om 21.30 uur.

Afname schrijf- en leestoets

De afname van de schriftelijke toetsen vond plaats op 21 november 2009 van 9.30 tot 12.30 uur in twee tentamenzalen op het Roeterseiland van de Universiteit van Amsterdam. In totaal namen er 310 leidsters deel aan de schriftelijke toetsen. Om afkijken te voorkomen zijn er twee versies (A en B) van de toetsen gemaakt. Vooraf werd aan de leidsters gevraagd hun mobiele telefoon uit te zetten, niet te praten of te overleggen tijdens het maken van de toets en wanneer je klaar was, rekening te houden met je collega's die nog bezig waren. Gedurende de toets liepen medewerkers van de Universiteit van Amsterdam rond om eventuele vragen te beantwoorden en om praten en overleggen te voorkomen. Het eerste gedeelte van de schrijftoets duurde 15 minuten. Hierna werd het tweede gedeelte van de schrijftoets uitgedeeld. Hiervoor kregen de leidsters in totaal een uur de tijd. Na een kwartier pauze hadden de leidsters een uur voor de leestoets. Leidsters die eerder klaar waren, moesten wachten op hun collega's die nog bezig waren.

2.4 Analyses

Vastgestelde taalnorm

In het eerste deelrapport (Droge, Suijkerbuijk & Kuiken 2009a) is aan de hand van relevante literatuur en praktijkobservaties de taalnorm vastgesteld waarover voorschoolleidsters minimaal zouden moeten beschikken (zie Tabel 1 en 2 op pagina 8). Een leidster heeft een opleiding tot Pedagogisch Werker Kinderopvang gevolgd op mbo niveau 3 (PW3) of op mbo niveau 4 (PW4).

Een leidster PW3 moet wat betreft haar receptieve Nederlandse taalvaardigheid (luisteren en lezen) minimaal op niveau B2 en wat betreft haar productieve Nederlandse taalvaardigheid (spreken en schrijven) minimaal op niveau B1

functioneren. De hier genoemde niveaus betreffen het minimale niveau om het vak 'leidster' te kunnen beoefenen met een diploma PW3. Van een leidster PW4 wordt meer verwacht; zij dient zowel receptief als productief minimaal te kunnen functioneren op niveau B2. Naast deze minimumniveaus zijn ook streefniveaus geformuleerd. De streefniveaus liggen hoger dan de minimumniveaus. Bij voorkeur zouden alle leidsters over het streefniveau moeten beschikken dat bij hun opleiding hoort. Voor een leidster PW3 betekent dit dat zij zou moeten functioneren op niveau B2 voor alle vaardigheden. Een leidster PW4 zou wat betreft de receptieve vaardigheden op niveau C1 en wat betreft de productieve vaardigheden op niveau B2 moeten functioneren.

Getoetste vaardigheden

In het huidige onderzoek zijn aan de hand van de drie afgenomen toetsen de vaardigheden uit Tabel 1 en 2 aan bod gekomen. Een aantal vaardigheden is samengenomen in de drie toetsen. Zo omvat de spreektoets de vaardigheden *gesprekken voeren* en *spreken*. Er is geen aparte luistertoets ontwikkeld. De vaardigheid luisteren komt zeer marginaal aan bod in het eerste onderdeel van de spreektoets: het nazeggen van zinnen. Dit is echter onvoldoende om uitspraken te kunnen doen over de luistervaardigheid van de leidsters. Samengevat is er in dit onderzoek gefocust op de vaardigheden *spreken*, *schrijven* en *lezen*. Zie voor een overzicht van de getoetste vaardigheden en de daarbij behorende vastgestelde taalnorm Tabel 5 en 6.

Tabel 5: *Overzicht getoetste vaardigheden en vastgestelde taalnorm PW3*

<i>Pedagogisch Werker 3 Kinderopvang (PW3)</i>	Spreken	Schrijven	Lezen
Minimumniveau	B1	B1	B2
Streefniveau	B2	B2	B2

Tabel 6: *Overzicht getoetste vaardigheden en vastgestelde taalnorm PW4*

<i>Pedagogisch Werker 4 Kinderopvang (PW4)</i>	Spreken	Schrijven	Lezen
Minimumniveau	B2	B2	B2
Streefniveau	B2	B2	C1

Beoordeling toetsresultaten

Bij het corrigeren en analyseren van de toetsen hebben dezelfde overwegingen meegespeeld die zijn beschreven in het tweede deelrapport (Droge, Suijkerbuijk & Kuiken 2009b). Tevens is gebruik gemaakt van dezelfde beoordelingsschema's om de leidsters te scoren. Voor de duidelijkheid volgen in Box 1 nogmaals voorbeelden van toetsresultaten en behaalde uitslagen.

Box 1: Voorbeelden toetsresultaten en behaalde uitslagen

Leidster A: diploma PW3 behaald

	<i>Spreken</i>	<i>Schrijven</i>	<i>Lezen</i>
<i>Behaald:</i>	C1	B2	B2
<i>Niveau:</i>	Voldoende	Voldoende	Voldoende

Uitslag: Taalnorm gehaald op streefniveau

Leidster B: diploma PW3 behaald

	<i>Spreken</i>	<i>Schrijven</i>	<i>Lezen</i>
<i>Behaald:</i>	B1	B1	B2
<i>Niveau:</i>	Voldoende	Voldoende	Voldoende

Uitslag: Taalnorm gehaald op minimumniveau

Leidster C: diploma PW3 behaald

	<i>Spreken</i>	<i>Schrijven</i>	<i>Lezen</i>
<i>Behaald:</i>	B1	A2	B1
<i>Niveau:</i>	Voldoende	Onvoldoende	Onvoldoende

Uitslag: Taalnorm niet gehaald

Leidster D: diploma PW4 behaald

	<i>Spreken</i>	<i>Schrijven</i>	<i>Lezen</i>
<i>Behaald:</i>	C1	B2	C1
<i>Niveau:</i>	Voldoende	Voldoende	Voldoende

Uitslag: Taalnorm gehaald op streefniveau

Leidster E: diploma PW4 behaald

	<i>Spreken</i>	<i>Schrijven</i>	<i>Lezen</i>
<i>Behaald:</i>	B2	B2	B2
<i>Niveau:</i>	Voldoende	Voldoende	Voldoende

Uitslag: Taalnorm gehaald op minimumniveau

Leidster F: diploma PW4 behaald

	<i>Spreken</i>	<i>Schrijven</i>	<i>Lezen</i>
<i>Behaald:</i>	C1	B1	B2
<i>Niveau:</i>	Voldoende	Onvoldoende	Voldoende

Uitslag: Taalnorm niet gehaald

3 RESULTATEN

In dit hoofdstuk bespreken we de resultaten van het onderzoek naar de taalvaardigheid van de leidsters. In paragraaf 3.1 komen allereerst de algemene resultaten aan bod. Vervolgens worden in paragraaf 3.2 de opleidingsspecifieke resultaten besproken. In paragraaf 3.3 worden de resultaten per toets besproken (spreken, schrijven en lezen). Tot slot wordt in paragraaf 3.4 de overstap gemaakt naar de uitslagen per instelling. De instellingen zullen anoniem worden besproken, zoals afgesproken met de opdrachtgever.

3.1 Algemene resultaten

In totaal stonden er 372 Amsterdamse leidsters op de lijst om getoetst te worden. Van deze 372 leidsters hebben 287 leidsters alle toetsen gemaakt. Over deze 287 leidsters konden uitspraken gedaan worden of zij aan de minimumnorm hadden voldaan wat betreft de drie toetsen. Bij de analyse die hiervoor uitgevoerd is, werd gekeken naar het behaalde diploma van een leidster. Van de 287 leidsters hebben 162 leidsters een diploma dat overeenkomt met PW3 en 125 leidsters een diploma dat overeenkomt met PW4 of hoger (zie Tabel 7).

Tabel 7: *Overzicht leidsters en behaalde diploma's*

	Alle toetsen gemaakt	Diploma PW3 behaald	Diploma PW4 (of hoger) behaald
Totaal	287 100%	162 56.4%	125 43.6%

Van deze leidsters is bekeken hoeveel de taalnorm² hebben gehaald, passende bij hun opleidingsniveau. Zoals blijkt uit Tabel 8, hebben van de 287 leidsters in totaal 116 leidsters (40.4%) *wel* op alle drie de toetsen de minimum- of streefnorm behaald behorend bij hun diploma. 171 leidsters (59.6%) hebben *niet* de vastgestelde taalnorm behaald op één of meerdere toetsen.

Tabel 8: *Overzicht aantal leidsters taalnorm wel/niet gehaald*

	Alle toetsen gemaakt	Taalnorm WEL gehaald	Taalnorm NIET gehaald
Totaal	287 100%	116 40.4%	171 59.6%

Algemene resultaten leidsters PW3 en leidsters PW4

Vervolgens is bekeken hoeveel leidsters de taalnorm op PW3 of op PW4-niveau hebben gehaald. Deze resultaten zijn terug te vinden in Tabel 9. Zoals blijkt uit Tabel 9, geldt voor het totale aantal leidsters dat twee keer zoveel leidsters met een diploma PW3 de taalnorm *niet* hebben gehaald (38.7%) dan *wel* hebben gehaald (17.8%). Voor leidsters met een diploma PW4 verschillen deze aantallen weinig van elkaar: in deze groep hebben iets meer leidsters de taalnorm *wel* (22.6%) dan *niet* gehaald (20.9%).

² Met de term 'taalnorm' wordt in alle gevallen gerefereerd aan de minimumnorm behorende bij het behaalde diploma, tenzij anders aangegeven in de tekst.

Tabel 9: Totaal aantal geslaagde en gezakte leidsters voor PW3 en PW4

Totaal aantal taalnorm WEL gehaald		Totaal aantal taalnorm NIET gehaald		Totaal
PW3	PW4	PW3	PW4	
51 17.8%	65 22.6%	111 38.7%	60 20.9%	287 100%
116 40.4%		171 59.6%		287 100%

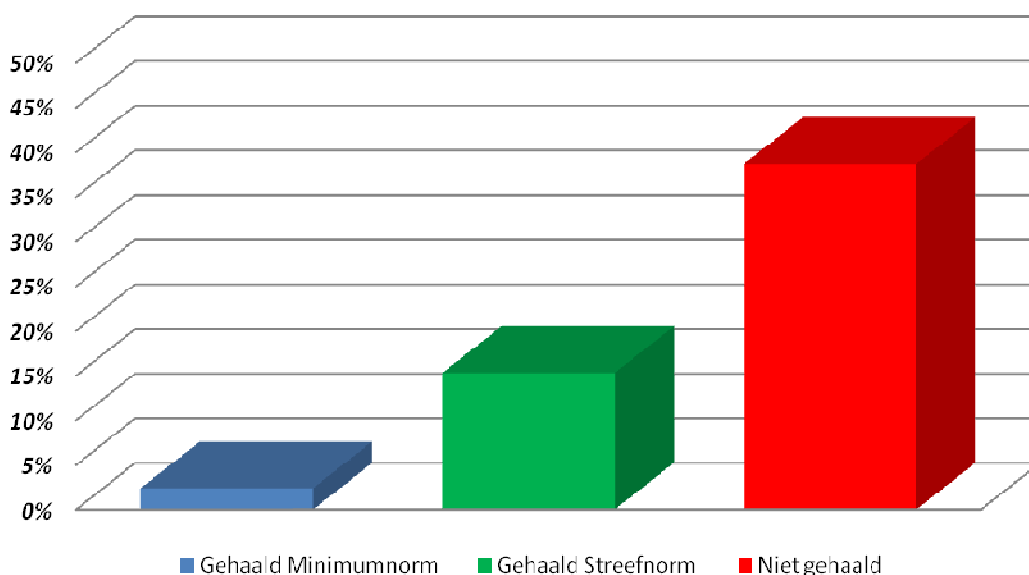
Vervolgens is bekeken hoeveel geslaagde leidsters de minimumnorm en hoeveel de streefnorm hebben behaald behorende bij hun opleiding (PW3 of PW4). Deze resultaten staan in Tabel 10 en in de Figuren 1 en 2. Uit deze tabel en figuren blijkt dat van de groep leidsters met een diploma PW3 relatief weinig leidsters de minimumnorm (2.4%) en meer leidsters de streefnorm (15.3%) hebben gehaald. Het omgekeerde geldt voor de groep leidsters met een diploma PW4. Hiervan heeft 18.8% de minimumnorm gehaald en 3.8% de streefnorm. Dit betekent dat 34.1% van de geslaagde leidsters op taalniveau B2 zit. Dit is immers de streefnorm voor PW3 en de minimumnorm voor PW4.

Tabel 10: Gehaalde minimum- en streefnorm voor PW3 en PW4 samen

Minimumnorm WEL gehaald		Streefnorm WEL gehaald		Minimumnorm NIET gehaald		Totaal
PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	
7 2.4%	54 18.8%	44 15.3%	11 3.8%	111 38.7%	60 20.9%	287 100%

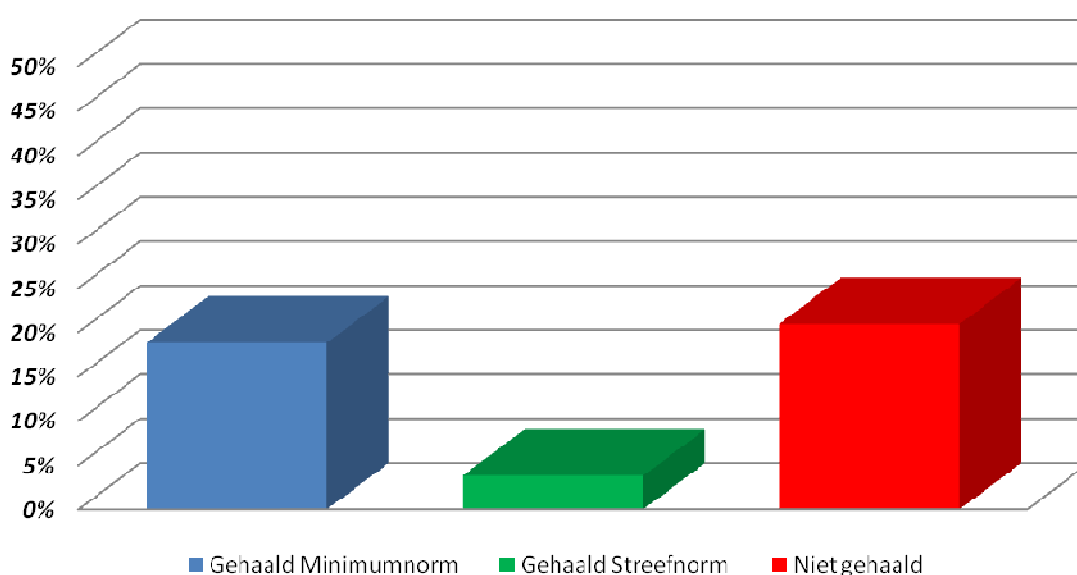
Figuur 1: Gehaalde minimum- en streefnorm voor PW3

Minimum- en Streefnorm PW3

Figuur 2: *Gehaalde minimum- en streefnorm voor PW4*

Minimum- en Streefnorm PW4

Algemene resultaten leiders VVE en leiders KO

Van de 287 leiders zijn er 113 leiders werkzaam in de VVE (39.4%) en 174 leiders werkzaam in de KO (60.6%). Bekeken is hoeveel van deze leiders een diploma PW3 en hoeveel leiders een diploma PW4 hebben. Deze gegevens worden weergegeven in Tabel 11. Van de totale groep leiders hebben de leiders werkzaam in de VVE, iets vaker een diploma PW3 behaald dan een diploma PW4 (22.7% versus 16.7%). Ditzelfde geldt voor de leiders werkzaam in de KO (33.8% PW3 versus 26.8% PW4).

Tabel 11: *Overzicht leiders en behaalde diploma's in de VVE en KO*

VVE		KO		Totaal
PW3	PW4	PW3	PW4	
65 (22.7%)	48 (16.7%)	97 (33.8%)	77 (26.8%)	287 (100%)
113 (39.4%)		174 (60.6%)		287 (100%)

Vervolgens is gekeken hoeveel van de 113 leiders werkzaam in de VVE aan de norm hebben voldaan passende bij hun opleiding. Dit is ook voor de 174 leiders werkzaam in de KO gedaan. Deze gegevens worden weergegeven in Tabellen 12 en 13. Van de 113 VVE-leiders hebben 41 leiders (36.3%) de minimum taalnorm gehaald. 72 leiders (63.7%) hebben de taalnorm *niet* gehaald. Van de 174 KO-leiders hebben 75 leiders (43.1%) de taalnorm gehaald. 99 leiders (56.9%) hebben de taalnorm *niet* gehaald.

Tabel 12: Totaal aantal geslaagde en gezakte leidsters voor PW3 en PW4 in de VVE

Totaal aantal taalnorm WEL gehaald		Totaal aantal taalnorm NIET gehaald		Totaal VVE
PW3	PW4	PW3	PW4	
17 15.1%	24 21.2%	48 42.5%	24 21.2%	113 100%
41 36.3%		72 63.7%		113 100%

Tabel 13: Totaal aantal geslaagde en gezakte leidsters voor PW3 en PW4 in de KO

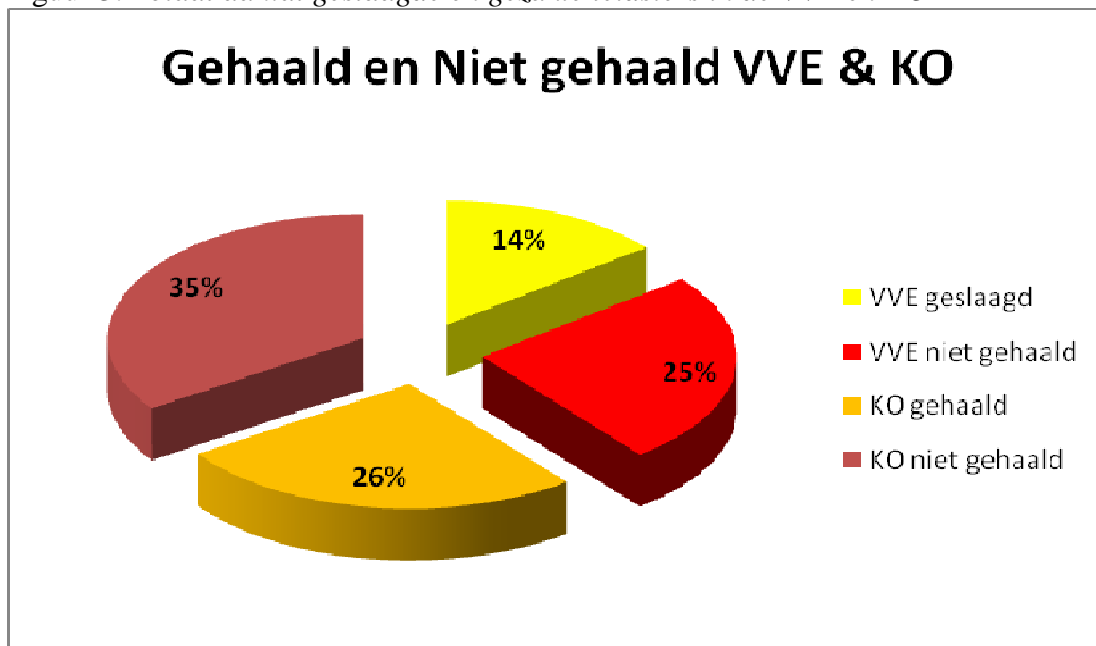
Totaal aantal taalnorm WEL gehaald		Totaal aantal taalnorm NIET gehaald		Totaal KO
PW3	PW4	PW3	PW4	
34 19.5%	41 23.6%	63 36.2%	36 20.7%	174 100%
75 43.1%		99 56.9%		174 100%

Wanneer al deze gegevens worden samengenomen, is in Tabel 14 en in Figuur 3 het overzicht te vinden van het aantal leidsters werkzaam in de VVE en KO dat wel/niet aan de norm heeft voldaan. Van de totale groep leidsters die de taalnorm *wel* heeft gehaald (n = 116), is de groep werkzaam in de KO percentueel groter dan de groep werkzaam in de VVE (26.1% versus 14.3%). Echter, van de totale groep leidsters die de norm *niet* heeft gehaald (n = 171), is de groep werkzaam in de KO percentueel ook groter dan de groep werkzaam in de VVE (34.5% versus 25.1%).

Tabel 14: Totaal aantal geslaagde en gezakte leidsters in de VVE en KO

Totaal aantal leidsters taalnorm WEL gehaald		Totaal aantal leidsters taalnorm NIET gehaald		Totaal
VVE	KO	VVE	KO	
41 14.3%	75 26.1%	72 25.1%	99 34.5%	287 100%
116 40.4%		171 59.6%		287 100%

Figuur 3: Totaal aantal geslaagde en gezakte leidsters in de VVE en KO

3.2 Opleidingsspecifieke resultaten

Tevens is bekeken hoe de getallen lagen wanneer gekeken werd naar de groep PW3 en de groep PW4 afzonderlijk. Deze resultaten worden weergegeven in de tabellen 15 en 16. Zoals blijkt uit deze tabellen, geldt voor leidsters met een diploma PW3 dat meer dan de helft de taalnorm *niet* heeft gehaald (68.5%). Voor leidsters met een diploma PW4 geldt dat minder dan de helft de taalnorm *niet* heeft gehaald (48%).

Tabel 15: Totaal aantal leidsters taalnorm wel/niet gehaald voor PW3

Taalnorm WEL gehaald	Taalnorm NIET gehaald	Totaal PW3
51 31.5%	111 68.5%	162 100%

Tabel 16: Totaal aantal leidsters taalnorm wel/niet gehaald voor PW4

Taalnorm WEL gehaald	Taalnorm NIET gehaald	Totaal PW4
65 52%	60 48%	125 100%

Vervolgens is bekeken hoeveel leidsters PW3 en PW4, die de taalnorm wel hebben gehaald, op het minimum- en streefniveau hebben gepresteerd (zie Tabel 17 en 18). Van de groep PW3 die de norm *wel* heeft gehaald (31.5%), heeft 27.2% de streefnorm en 4.3% de minimumnorm gehaald. Uit Tabel 18 blijkt dat bijna de helft van de leidsters met een diploma PW4 de minimumnorm *niet* heeft gehaald (48%). Van de groep PW4 die de norm *wel* heeft gehaald (52%), heeft een overgroot deel de minimumnorm (43.2%) en een klein deel de streefnorm gehaald (8.8%).

Tabel 17: *Gehaalde minimum- en streefnorm voor PW3*

Minimumnorm gehaald	Streefnorm gehaald	Minimumnorm niet gehaald	Totaal
7 4.3%	44 27.2%	111 68.5%	162 100%
51 31.5%		111 68.5%	162 100%

Tabel 18: *Gehaalde minimum- en streefnorm voor PW4*

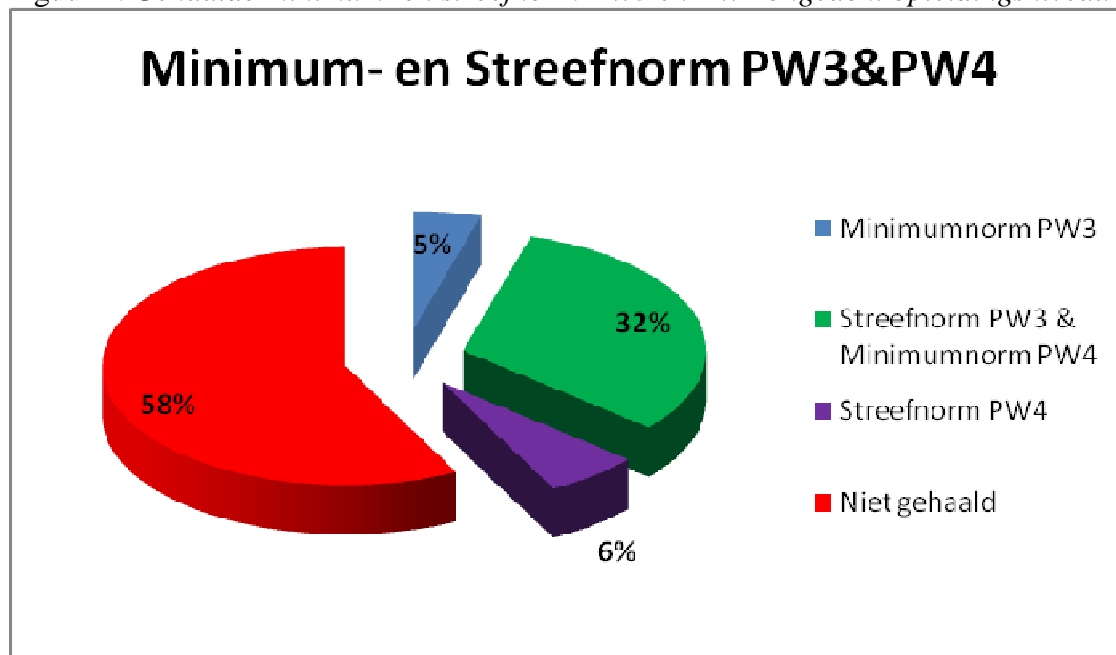
Minimumnorm gehaald	Streefnorm gehaald	Minimumnorm niet gehaald	Totaal
54 43.2%	11 8.8%	60 48%	125 100%
65 52%		60 48%	125 100%

Tevens is bekeken hoeveel geslaagde leidsters met hun scores op de drie toetsen de minimumnorm voor PW3 en de minimumnorm voor PW4 hebben gehaald. Hierbij is niet gekeken naar de vooropleiding van de leidsters. Uit Tabel 19 blijkt dat 4.5% van de 287 leidsters de minimumnorm voor PW3 heeft gehaald en dat 31.7% de minimumnorm voor PW4 heeft gehaald. Aangezien de minimumnorm voor PW4 en de streefnorm voor PW3 samenvallen, geldt eveneens dat 31.7% de streefnorm voor PW3 heeft behaald. De streefnorm voor PW4 is door 6.3% van de 287 leidsters gehaald. Figuur 4 geeft een overzicht van de afgeronde percentages uit Tabel 19.

Tabel 19: *Gehaalde minimum- en streefnorm PW3 en PW4 ongeacht opleidingsniveau*

Niveau	Minimumnorm PW3	Streefnorm PW3 & Minimumnorm PW4	Streefnorm PW4	Niet gehaald	Totaal
Leidsters PW3	7 4.3%	37 22.8%	7 4.3%	111 68.5%	162 100%
Leidsters PW4	6 4.8%	54 43.2%	11 8.8%	54 43.2%	125 100%
Totaal	13 4.5%	91 31.7%	18 6.3%	165 57.5%	287 100%

Figuur 4: Gehaalde minimum- en streefnorm PW3 en PW4 ongeacht opleidingsniveau

3.3 Resultaten per getoetste vaardigheid

3.3.1 Toetsresultaten

Wanneer gekeken werd naar de groep leidsters die alle toetsen heeft gemaakt (n = 287), dan gelden de volgende resultaten per toets en taalniveau (zie Tabel 20):

Tabel 20: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en taalniveau (n = 287)

Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	12	4.2	5	1.7
A2	8	2.8	63	21.9	74	25.8
B1	37	12.9	45	15.7	78	27.2
B2	88	30.7	126	43.9	112	39.0
C1	154	53.7	30	10.5	15	5.2
C2	0	0.0	11	3.8	3	1.1
Totaal	287	100%	287	100%	287	100%

Minimumnorm

De minimumnorm voor spreken is voor een leidster PW3 niveau B1 en voor een leidster PW4 niveau B2. Zoals blijkt uit Tabel 20, heeft 97.3% van de 287 leidsters de minimumnorm of hoger voor spreken gehaald (taalniveau B1 of hoger).

Voor de schrijftoets geldt de minimumnorm van niveau B1 voor een leidster PW3 en niveau B2 voor een leidster PW4. Van de 287 leidsters heeft 73.9% op de minimumnorm of hoger gepresteerd (taalniveau B1 of hoger). Bij de vaardigheid lezen ligt de minimumnorm op niveau B2 voor zowel PW3 als PW4. In dit geval geldt dat 45.3% van de 287 leidsters het minimumniveau of hoger heeft gehaald voor lezen.

Streefnorm

De streefnorm voor spreken en schrijven is zowel voor een leidster PW3 als voor een leidster PW4 niveau B2. De streefnorm voor lezen betreft niveau B2 voor een leidster PW3 en niveau C1 voor een leidster PW4. In Tabel 20 staat vermeld dat de leidsters PW3 én PW4 de streefnorm het vaakst behalen voor spreken (84.4%), gevolgd door schrijven (58.2%) en het minst vaak voor lezen (45.3%).

3.3.2 Toetsresultaten alle leidsters

Van de 372 voorschoolleidsters die van tevoren zijn aangemeld door de verschillende instellingen, hebben 319 leidsters de spreektoets gemaakt en 310 leidsters de schrijf- en leestoets. Per leidster is vastgesteld op welk taalniveau zij de toets heeft gemaakt (zie Tabel 21). Hierbij dient de opmerking te worden geplaatst dat de resultaten uit Tabel 21 gelden voor de drie toetsen afzonderlijk. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat een leidster wel de spreektoets heeft gemaakt, maar niet de schrijf- en leestoets. In dat geval kan er wel iets gezegd worden over haar spreekvaardigheid, maar niet over haar 'algemene Nederlandse taalvaardigheid'. Een overzicht van de toetsresultaten voor de verschillende vaardigheden per instelling is terug te vinden in Bijlage 1. De resultaten van de analyse van het behaalde taalniveau per toets afzonderlijk is weergegeven in Tabel 21.

Tabel 21: *Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en taalniveau (n = 319/310)*

Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	12	3.9	5	1.6
A2	8	2.5	64	20.7	79	25.5
B1	38	11.9	49	15.8	84	27.1
B2	113	35.4	139	44.8	120	38.7
C1	160	50.2	33	10.6	19	6.1
C2	0	0.0	13	4.2	3	1.0
Totaal	319	100%	310	100%	310	100%

Zoals blijkt uit Tabel 21, hebben verreweg de meeste leidsters op het minimumniveau of hoger voor spreken gepresteerd. Immers, 97.5% van de leidsters heeft een taalniveau van B1 of hoger gehaald. Hierbij moet opgemerkt worden dat een leidster met minimumniveau B1 op spreken nog een redelijk aantal grammaticale fouten maakt en het woordgebruik niet altijd toereikend genoeg is. Om deze reden heeft de opdrachtgever besloten de minimumnorm voor spreken op taalniveau B2 te leggen. In dat geval heeft 85.6% van de leidsters de minimumnorm van taalniveau B2 of hoger gehaald. Voor de schrijftoets geldt dat van de 310 leidsters 75.4% op de minimumnorm of hoger heeft gepresteerd (taalniveau B1 en hoger). Bij de vaardigheid lezen geldt dat 45.8% van de 310 leidsters het minimumniveau of hoger heeft gehaald voor lezen (taalniveau B2 of hoger).

Vervolgens zijn de toetsresultaten per vaardigheid en opleidingsniveau (PW3 of PW4) geanalyseerd. Een overzicht hiervan wordt gegeven in Tabel 22. Ook hiervoor geldt dat deze resultaten gelden voor de drie toetsen afzonderlijk. Een overzicht van de toetsresultaten per vaardigheid, opleidingsniveau en instelling is te lezen in Bijlage 1.

Tabel 22: *Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (n = 319/310)*

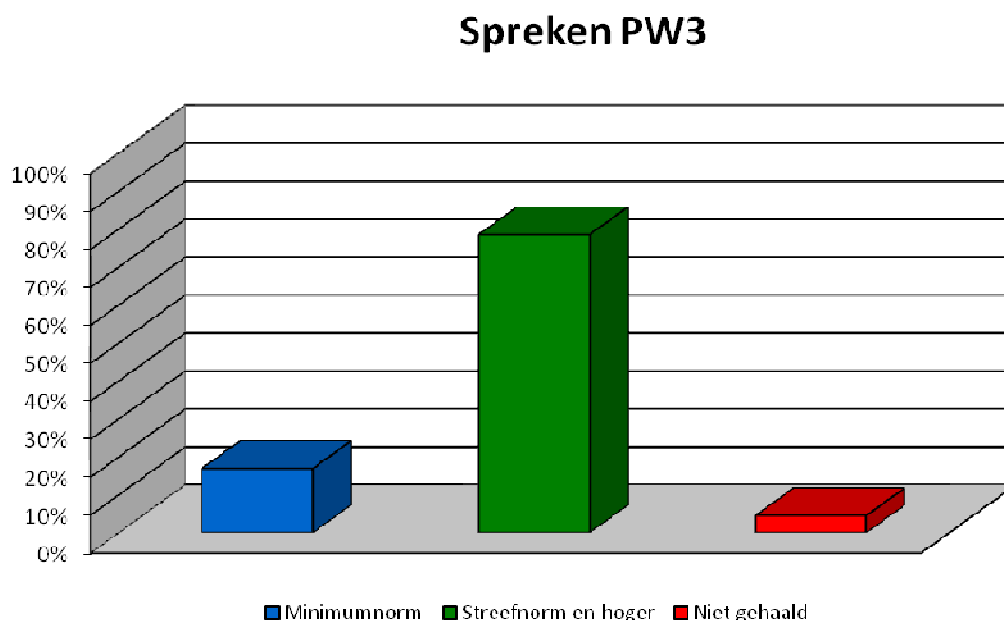
Taalniveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	12	7.0	0	0.0	4	2.3	1	0.7
A2	8	4.5	0	0.0	46	26.7	18	13.0	56	32.6	23	16.7
B1	30	16.9	8	5.6	33	19.2	16	11.6	50	29.1	34	24.6
B2	63	35.6	50	35.2	64	37.2	75	54.3	53	30.8	67	48.6
C1	76	42.9	84	59.2	13	7.6	20	14.5	7	4.1	12	8.7
C2	0	0.0	0	0.0	4	2.3	9	6.5	2	1.2	1	0.7
Totaal	177	100	142	100	172	100	138	100	172	100	138	100
Totaal PW3+PW4	319				310				310			

Wanneer de resultaten uit Tabel 22 vergeleken worden met de vastgestelde taalnorm voor PW3 (Tabel 5 op pagina 13), dan kunnen we over leidsters met een diploma PW3 het volgende zeggen:

Spreken

- 16.9% van de leidsters heeft de minimumnorm gehaald (B1).
- 78.5% heeft de streefnorm gehaald (B2 of hoger).
- 4.5% van de leidsters heeft onder de norm gepresteerd (A1 of A2).

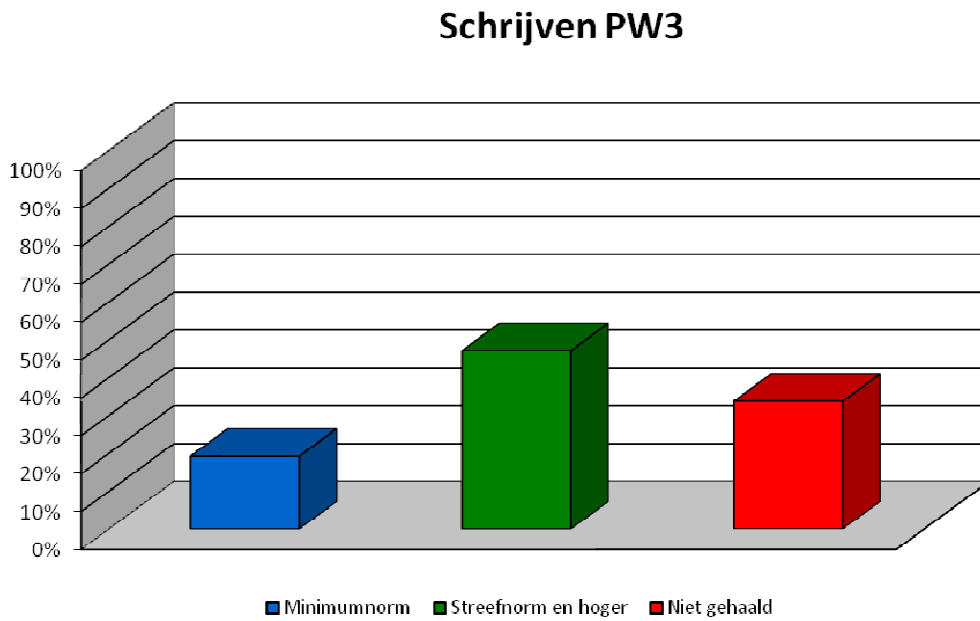
Figuur 5: *Overzicht minimum- en streefnorm voor spreken (PW3)*

Schrijven

- 19.2% van de leidsters heeft de minimumnorm (B1) gehaald.
- 47.1% heeft de streefnorm gehaald (B2 of hoger).
- 33.7% van de leidsters heeft onder de norm gepresteerd (A1 of A2).

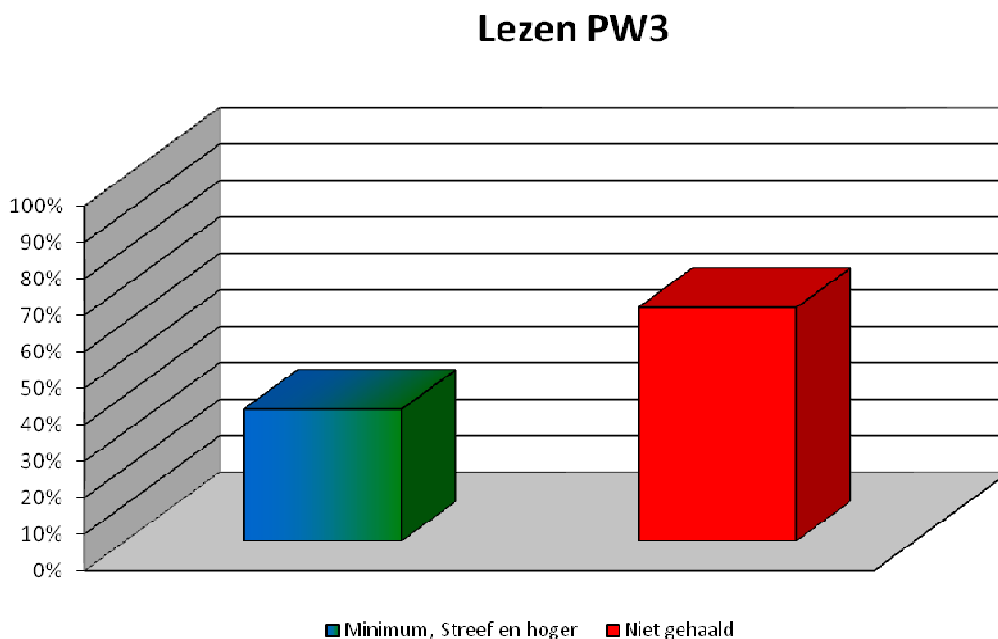
Figuur 6: *Overzicht minimum- en streefnorm voor schrijven (PW3)*

Lezen

- 36% van de leiders heeft de minimum- en streefnorm gehaald (B2 of hoger).
- 64% van de leiders heeft onder de norm gepresteerd (B1 of lager).

Figuur 7: *Overzicht minimum- en streefnorm voor lezen (PW3)*

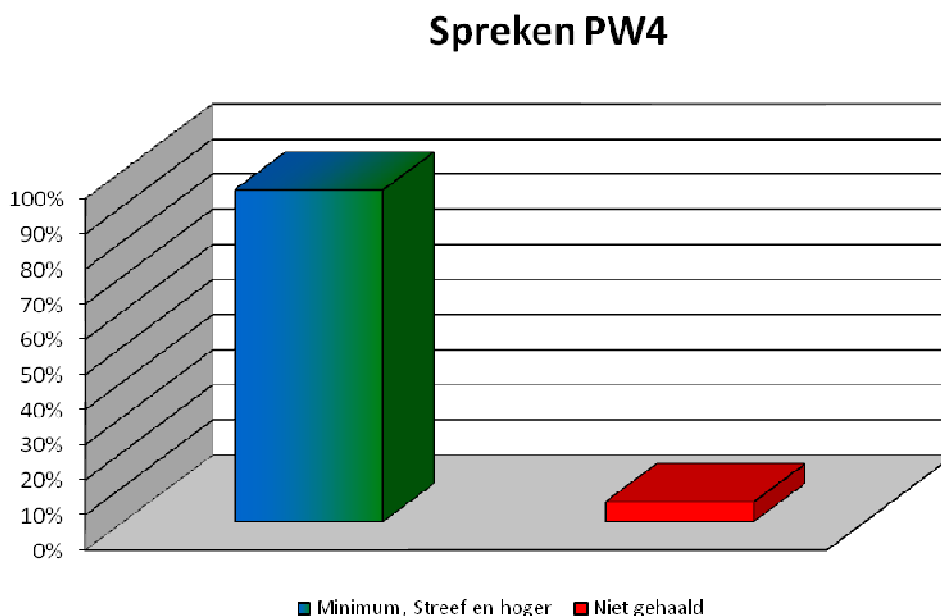

Wanneer de resultaten uit Tabel 22 vergeleken worden met de vastgestelde taalnorm voor PW4 (Tabel 6 op pagina 13), dan kunnen we over leiders met een diploma PW4 het volgende zeggen:

Spreken

- 94.4% van de leiders heeft de minimum- en streefnorm gehaald (B2 of hoger).
- 5.6% van de leiders heeft onder de norm gepresteerd (B1 of lager).

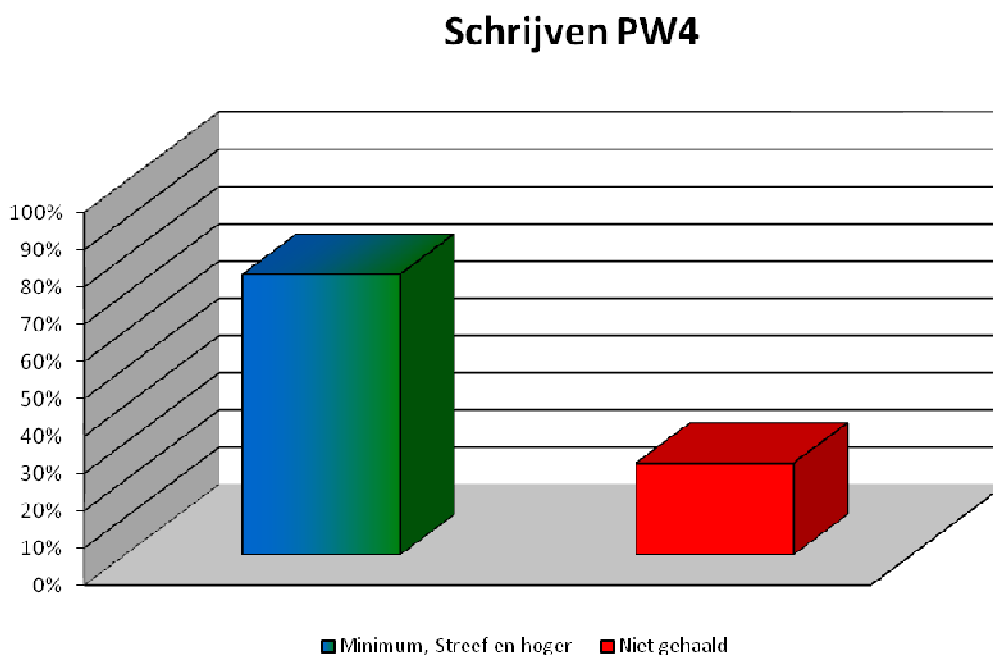
Figuur 8: *Overzicht minimum- en streefnorm voor spreken (PW4)*

Schrijven

- 75.3% van de leiders heeft de minimum- en streefnorm gehaald (B2 of hoger).
- 24.6% heeft onder de norm gepresteerd (B1 of lager).

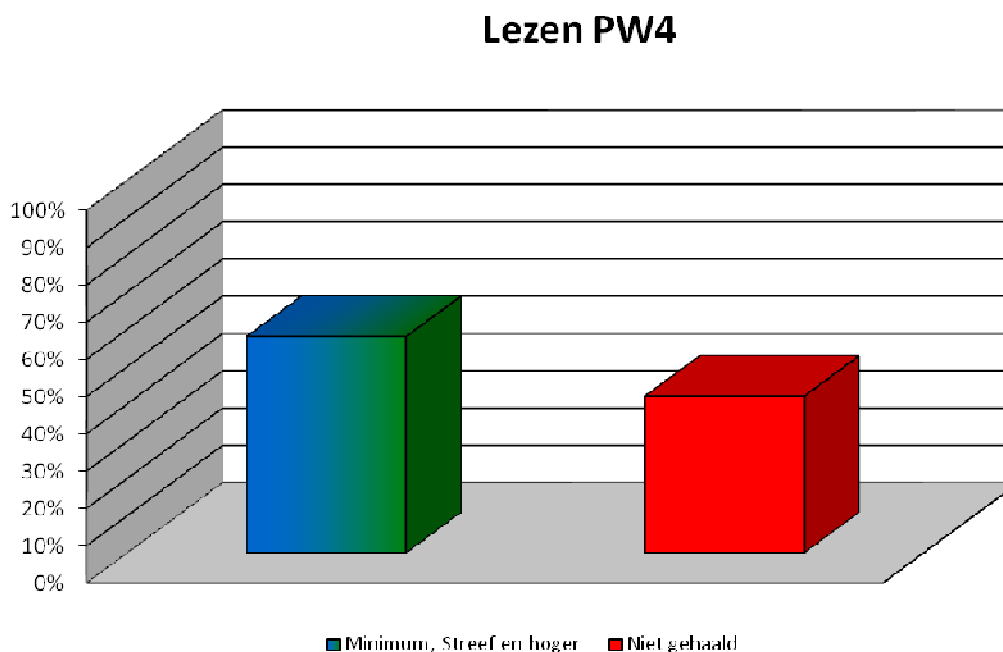
Figuur 9: *Overzicht minimum- en streefnorm voor schrijven (PW4)*

Lezen

- 48.6% van de leidsters heeft de minimumnorm gehaald (B2).
- 9.4% heeft de streefnorm gehaald (C1 of hoger).
- 42% van de leidsters heeft onder de norm gepresteerd (B1 of lager).

Figuur 10: *Overzicht minimum- en streefnorm voor lezen (PW4)*

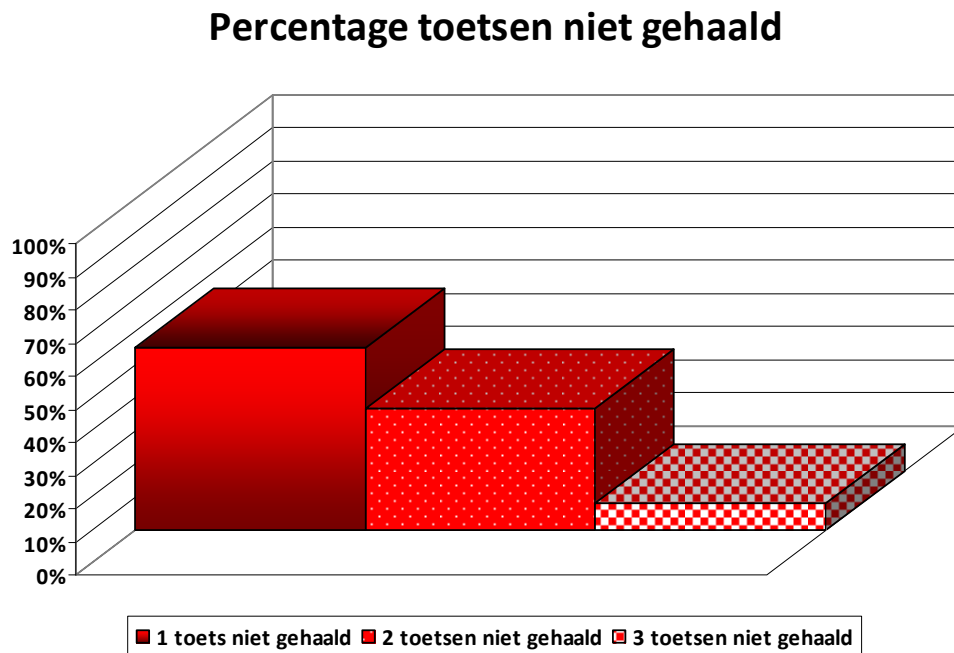

Tevens is van de leidsters die de taalnorm *niet* hebben gehaald, bekeken hoeveel en welke toetsen zij niet hebben gehaald. Zie Tabel 23 en Figuur 11 voor een overzicht van deze resultaten. De meeste leidsters hebben op één toets de minimumnorm behorende bij hun vooropleiding *niet* gehaald (55.0%). Een iets kleiner deel van alle leidsters (36.8%) heeft op twee toetsen de minimumnorm behorende bij hun vooropleiding *niet* gehaald. Het aantal leidsters dat op alle drie de toetsen is gezakt, blijkt het minst groot te zijn (8.2%).

Tabel 23: *Aantal leidsters PW3 en PW4 dat de toets/toetsen niet heeft gehaald*

	Eén toets niet gehaald		Twee toetsen niet gehaald		Drie toetsen niet gehaald		Totaal niet gehaald	
PW3	58	33.9%	45	26.3%	8	4.7%	111	64.9%
PW4	36	21.1%	18	10.5%	6	3.5%	60	35.1%
Totaal	94	55.0%	63	36.8%	14	8.2%	171	100%
Totaal niet gehaald	171 – 100%							

Figuur 11: *Percentage toetsen niet gehaald*

Vervolgens is per instelling en per getoetste vaardigheid nagegaan hoeveel en welke toetsen de gezakte leidsters met een diploma PW3 en PW4 *niet* hebben gehaald. In de tabellen 24 en 25 staat het overzicht van deze resultaten. Uit deze tabellen blijkt dat:

- geen enkele leidster met een diploma PW3 of PW4 gezakt is op *enkel* de vaardigheid spreken;
- een vergelijkbaar percentage leidsters met ofwel een diploma PW3 ofwel een diploma PW4 gezakt is voor de vaardigheid lezen (PW3: 47.7% en PW4: 46.7%);
- meer leidsters met een diploma PW4 gezakt zijn voor schrijven (13.3%) dan leidsters met een diploma PW3 (4.5%);
- de meeste leidsters met een diploma PW3 gezakt zijn voor de vaardigheden schrijven en lezen: 40.5% tegenover 28.3% van de leidsters met een diploma PW4;
- één leidster met een diploma PW4 gezakt is op de vaardigheden spreken en schrijven (1.7%);
- het percentage leidsters dat gezakt is op alle drie de vaardigheden het grootst is bij de leidsters met een diploma PW4: 10% tegenover 7.2% van de leidsters met een diploma PW3.

Tabel 24: Aantal leidsters PW3 dat de toets/toetsen niet heeft gehaald

Instelling	Spoken		Schrijven		Lezen		Spoken & Schrijven		Spoken & Lezen		Schrijven & Lezen		Spoken & Schrijven & Lezen	
A	0	0%	1	20.0%	8	15.1%	0	0%	0	0%	8	17.8%	3	37.5%
B	0	0%	0	0%	2	3.8%	0	0%	0	0%	3	6.7%	1	12.5%
C	0	0%	0	0%	1	1.9%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
D	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	2.2%	0	0%
E	0	0%	2	40.0%	24	45.3%	0	0%	0	0%	18	40.0%	3	37.5%
F	0	0%	0	0%	3	5.7%	0	0%	0	0%	3	6.7%	0	0%
G	0	0%	1	20.0%	3	5.7%	0	0%	0	0%	4	8.9%	1	12.5%
H	0	0%	0	0%	4	7.5%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
I	0	0%	0	0%	2	3.8%	0	0%	0	0%	1	2.2%	0	0%
J	0	0%	0	0%	2	3.8%	0	0%	0	0%	3	6.7%	0	0%
K	0	0%	0	0%	2	3.8%	0	0%	0	0%	2	4.4%	0	0%
L	0	0%	0	0%	2	3.8%	0	0%	0	0%	1	2.2%	0	0%
M	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	2.2%	0	0%
N	0	0%	1	20.0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Totaal	0	100%	5	100%	53	100%	0	0%	0	0%	45	100%	8	100%
		0%		4.5%		47.7%		0%		0%		40.5%		7.2%
Totaal gezakt	111 – 100%													

Tabel 25: Aantal leidsters PW4 dat de toets/toetsen niet heeft gehaald

Instelling	Spoken		Schrijven		Lezen		Spoken & Schrijven		Spoken & Lezen		Schrijven & Lezen		Spoken & Schrijven & Lezen	
A	0	0%	1	12.5%	5	17.9%	0	0%	0	0%	3	17.6%	1	16.7%
B	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
C	0	0%	0	0%	1	3.6%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
D	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
E	0	0%	4	50.0%	14	50.0%	0	0%	0	0%	9	52.9%	2	33.3%
F	0	0%	0	0%	3	10.7%	1	100%	0	0%	3	17.6%	1	16.7%
G	0	0%	2	25.0%	1	3.6%	0	0%	0	0%	0	0%	1	16.7%
H	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
I	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	16.7%
J	0	0%	1	12.5%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
K	0	0%	0	0%	1	3.6%	0	0%	0	0%	2	11.8%	0	0%
L	0	0%	0	0%	2	7.1%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
M	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
N	0	0%	0	0%	1	3.6%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Totaal	0	100%	8	100%	28	100%	1	100%	0	0%	17	100%	6	100%
		0%		13.3%		46.7%		1.7%		0%		28.3%		10.0%
Totaal gezakt	60 – 100%													

3.3.3 Toetsresultaten leidsters VVE en leidsters KO

Op verzoek van de opdrachtgever is bekeken hoeveel VVE-leidsters en hoeveel KO-leidsters de drie afzonderlijke toetsen hebben gemaakt. Deze gegevens worden weergegeven in de Tabellen 26 en 27. In deze tabellen wordt tevens een overzicht gegeven van de toetsresultaten per vaardigheid en opleiding.

Tabel 26: *Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding VVE (n = 128/119)*

Taalniveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	8	11.6	0	0.0	2	2.9	1	2.0
A2	2	2.7	0	0.0	20	29.0	9	18.0	24	34.8	4	8.0
B1	20	27.4	5	9.1	13	18.8	5	10.0	18	26.1	15	30.0
B2	23	31.5	13	23.6	21	30.4	24	48.0	21	30.4	26	52.0
C1	28	38.4	37	67.3	5	7.2	7	14.0	4	5.8	3	6.0
C2	0	0.0	0	0.0	2	2.9	5	10.0	0	0.0	1	2.0
Totaal	73	100	55	100	69	100	50	100	69	100	50	100
Totaal PW3+PW4	128				119				119			

Tabel 27: *Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding KO (n = 191)*

Taalniveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	4	3.9	0	0.0	2	1.9	0	0.0
A2	6	5.8	0	0.0	26	25.2	9	10.2	32	31.1	19	21.6
B1	10	9.6	3	3.4	20	19.4	11	12.5	32	31.1	19	21.6
B2	40	38.5	37	42.5	43	41.7	51	58.0	32	31.1	41	46.6
C1	48	46.2	47	54.0	8	7.8	13	14.8	3	2.9	9	10.2
C2	0	0.0	0	0.0	2	1.9	4	4.5	2	1.9	0	0.0
Totaal	104	100	87	100	103	100	88	100	103	100	88	100
Totaal PW3+PW4	191				191				191			

Uit deze tabellen blijkt dat:

- 97.3% van de VVE-leidster PW3 en 94.2% van de KO-leidsters PW3 op het minimumniveau voor spreken heeft gepresteerd (taalniveau B1).
- 90.9% van de VVE-leidster PW4 en 96.5% van de KO-leidsters PW4 op het minimum- en streefniveau voor spreken heeft gepresteerd (taalniveau B2).
- 59.3% van de VVE-leidster PW3 en 70.8% van de KO-leidsters PW3 op het minimumniveau voor schrijven heeft gepresteerd (taalniveau B1).
- 72% van de VVE-leidster PW4 en 77.3% van de KO-leidsters PW4 op het minimum- en streefniveau voor schrijven heeft gepresteerd (taalniveau B2).

- 36.2% van de VVE-leidster PW3 en 35.9% van de KO-leidsters PW3 op het minimum- en streefniveau voor lezen heeft gepresteerd (taalniveau B2).
- 60% van de VVE-leidster PW4 en 56.8% van de KO-leidsters PW4 op het minimumniveau voor lezen heeft gepresteerd (taalniveau B2).

3.4 Resultaten per instelling

In totaal hebben veertien Amsterdamse instellingen hun leidsters laten toetsen. De instellingen worden anoniem weergegeven in dit rapport met de hoofdletters A tot en met N.

Taalnorm wel of niet gehaald

In Tabel 28 wordt een overzicht gegeven van het aantal van tevoren opgegeven leidsters door de veertien instellingen, van het aantal leidsters dat uiteindelijk alle toetsen heeft gemaakt en van de eindresultaten van deze leidsters. Daar de aantallen van de verschillende instellingen ver uit elkaar liggen (1 leidster bij instelling D versus 139 leidsters bij instelling E), is het niet mogelijk om vergelijkende uitspraken te doen over het aantal geslaagde en gezakte leidsters per instelling. Voor de toetsresultaten per instelling verwijzen we naar Bijlage 1.

Tabel 28: *Aantal geslaagde en gezakte leidsters per instelling*

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Taalnorm NIET gehaald	Taalnorm WEL gehaald
A	55	42 100%	30 71.4%	12 28.6%
B	15	12 100%	6 50%	6 50%
C	2	2 100%	2 100%	0 0%
D	6	1 100%	1 100%	0 0%
E	179	139 100%	76 54.7%	63 45.3%
F	21	17 100%	14 82.4%	3 17.6%
G	34	26 100%	13 50%	13 50%
H	22	12 100%	4 33.3%	8 66.7%
I	9	9 100%	4 44.4%	5 55.6%
J	8	8 100%	6 75%	2 25%
K	7	7 100%	7 100%	0 0%
L	5	5 100%	5 100%	0 0%
M	6	4 100%	1 25%	3 75%
N	3	3 100%	2 66.7%	1 33.3%
Totaal	372	287 100%	171 59.6%	116 40.4%

Aantal leidsters op de minimum- en streefnorm naar opleidingsniveau

Op basis van de resultaten uit Tabel 28 is vervolgens bekeken hoeveel leidsters met een diploma PW3 op de minimum- en hoeveel leidsters op de streefnorm voor PW3 hebben gepresteerd. Dit is ook gedaan voor de leidsters met een diploma PW4. In Tabel 29 volgt een overzicht per instelling van deze resultaten.

Tabel 29: *Aantal leidsters per instelling op de minimum- en streefnorm (PW3/PW4)*

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimumnorm gehaald		Streefnorm gehaald		Niet gehaald	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
A	47	42 100%	0 0.0%	9 21.4%	2 4.8%	1 2.4%	20 47.6%	10 23.8%
B	14	12 100%	0 0.0%	1 8.3%	5 41.7%	0 0.0%	6 50.0%	0 0.0%
C	2	2 100%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1 50.0%	1 50.0%
D	4	1 100%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	1 100%	0 0.0%
E	162	139 100%	3 2.2%	28 20.1%	24 17.3%	8 5.8%	47 33.8%	29 20.9%
F	20	17 100%	0 0.0%	3 17.6%	0 0.0%	0 0.0%	6 35.3%	8 47.1%
G	34	26 100%	2 7.7%	4 15.4%	7 26.9%	0 0.0%	9 34.6%	4 15.4%
H	21	12 100%	1 8.3%	3 25.0%	3 25.0%	1 8.3%	4 33.3%	0 0.0%
I	9	9 100%	1 11.1%	3 33.3%	1 11.1%	0 0.0%	3 33.3%	1 11.1%
J	8	8 100%	0 0.0%	1 12.5%	1 12.5%	0 0.0%	5 62.5%	1 12.5%
K	7	7 100%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	4 57.1%	3 42.9%
L	5	5 100%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	3 60.0%	2 40.0%
M	6	4 100%	0 0.0%	3 75.0%	0 0.0%	0 0.0%	1 25.0%	0 0.0%
N	3	3 100%	0 0.0%	0 0.0%	1 33.3%	0 0.0%	1 33.3%	1 33.3%
Totaal	342	287 100%	7 2.4%	55 19.2%	44 15.3%	10 3.5%	111 38.7%	60 20.9%

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de geformuleerde onderzoeksvragen uit het eerste hoofdstuk. In paragraaf 4.1 worden de belangrijkste conclusies naar aanleiding van de toetsresultaten besproken. In deze paragraaf staat de eerste onderzoeksvraag centraal. De tweede onderzoeksvraag en de aanbevelingen voor de invulling van een remediëringsprogramma worden in paragraaf 4.2 besproken. Ten slotte volgt in paragraaf 4.3 de discussie.

4.1 Conclusies taalnorm

In het eerste deelrapport (Droge, Suijkerbuijk & Kuiken 2009a) is op basis van een literatuurstudie en praktijkobservaties de taalnorm vastgesteld voor een leidster met een diploma PW3 en/of een diploma PW4. In dit derde deelrapport is onderzocht of de tweede cohort Amsterdamse voorschoolleidsters en leidsters werkzaam in de kinderopvang voldoen aan deze vastgestelde taalnorm. Daarbij stond allereerst de volgende vraag centraal: *In hoeverre voldoet de Nederlandse taalvaardigheid van Amsterdamse leidsters aan de vastgestelde taalnorm?*

In totaal hebben 287 leidsters alle drie de toetsen gemaakt. Om antwoord te geven op de eerste onderzoeksvraag hebben we per leidster gekeken hoe de uitslagen voor spreken, schrijven en lezen overeenkomen met de vastgestelde taalnorm voor PW3 en PW4 (zie Tabel 38 en 39). Hierbij zijn we uitgegaan van de minimumniveaus voor PW3 (spreken B1, schrijven B1, lezen B2) en PW4 (spreken B2, schrijven B2, lezen B2).

Tabel 38: *Overzicht getoetste vaardigheden en vastgestelde taalnorm PW3*

<i>Pedagogisch Werker 3 Kinderopvang (PW3)</i>	Spreken	Schrijven	Lezen
Minimumniveau	B1	B1	B2
Streefniveau	B2	B2	B2

Tabel 39: *Overzicht getoetste vaardigheden en vastgestelde taalnorm PW4*

<i>Pedagogisch Werker 4 Kinderopvang (PW4)</i>	Spreken	Schrijven	Lezen
Minimumniveau	B2	B2	B2
Streefniveau	B2	B2	C1

De drie vaardigheden

Uit de verkregen resultaten blijkt dat verreweg de meeste leidsters op het minimumniveau PW3 of hoger voor spreken hebben gepresteerd: 97.3% heeft een taalniveau van B1 of hoger gehaald. Ook op de schrijftoets heeft een groot aantal leidsters de minimumnorm PW3 of hoger gehaald: 73.9% heeft gepresteerd op taalniveau B1 of hoger. Bij de vaardigheid lezen is de minimumnorm taalniveau B2 voor zowel PW3 als PW4. In dit geval geldt dat 45.3% de minimumnorm of hoger heeft gehaald voor lezen.

PW3 en PW4 samen

Van de 287 leidsters hebben 162 leidsters een diploma PW3 en 125 een diploma PW4. Van deze totale groep leidsters kan gezegd worden dat van de leidsters met een diploma PW3 meer leidsters de taalnorm *niet* hebben gehaald dan *wel* hebben gehaald: 111 leidsters (38.7%) hebben de taalnorm *niet* gehaald en 51 leidsters (17.8%) hebben de taalnorm *wel* gehaald. Bij de 125 leidsters met een diploma PW4 liggen deze aantallen dichterbij aan elkaar: 65 leidsters (22.6%) hebben de taalnorm *wel* gehaald en 60 leidsters (20.9%) hebben de taalnorm *niet* gehaald. Wat betreft de minimumnorm en de streefnorm blijkt uit de verkregen resultaten dat een groter deel van de leidsters met een diploma PW3 de streefnorm heeft gehaald dan de minimumnorm: 44 leidsters (15.3%) hebben de streefnorm gehaald en 7 leidsters (2.4%) hebben de minimumnorm gehaald. Bij leidsters met een diploma PW4 blijkt het omgekeerde het geval te zijn: 11 leidsters (3.8%) hebben de streefnorm en 54 leidsters (18.8%) de minimumnorm gehaald.

PW3 en PW4 afzonderlijk

Wanneer gekeken wordt naar de twee opleidingsniveaus afzonderlijk, dan kan geconcludeerd worden dat voor leidsters met een diploma PW3 geldt dat minder dan de helft de taalnorm heeft gehaald op de toetsen (31.5%). Van deze groep leidsters heeft 27.2% de streefnorm en 4.3% de minimumnorm gehaald. Voor leidsters met een diploma PW4 geldt dat meer dan de helft (52%) de taalnorm heeft gehaald. Van deze groep heeft een overgroot deel de minimumnorm (43.2%) en een kleiner deel de streefnorm gehaald (8.8%).

Alle leidsters PW3

Wanneer alle 287 leidsters als leidsters met een diploma PW3 worden beschouwd, dan blijkt dat 4.5% de minimumnorm en 37.7% de streefnorm voor PW3 heeft gehaald. 57.8% heeft de taalnorm niet gehaald.

Taalnorm wel of niet gehaald

Van de totale groep van 287 leidsters hebben 171 leidsters (59.6%) *niet* de vastgestelde taalnorm gehaald op één of meerdere toetsen behorend bij hun opleidingsniveau. 116 leidsters (40.4%) hebben *wel* op alle drie de toetsen de minimum- of streefnorm behaald behorend bij hun diploma.

Concluderend

Op basis van de verkregen resultaten kunnen in het kort de volgende conclusies worden getrokken:

Alle 287 leidsters tezamen

- De leidsters PW3 en PW4 *tezamen* behalen de *minimumnorm* het vaakst voor spreken (97.3%), gevolgd door schrijven (73.9%) en het minst vaak voor lezen (45.3%). Bij spreken en schrijven is de minimumnorm taalniveau B1 of hoger. Bij lezen is de minimumnorm taalniveau B2 of hoger.
- De leidsters PW3 en PW4 *tezamen* behalen de *streefnorm* het vaakst voor spreken (84.4%), gevolgd door schrijven (58.2%) en het minst vaak voor lezen (45.3%). De streefnorm is taalniveau B2 of hoger.
- Van de leidsters met een diploma PW3 (n = 162) hebben meer leidsters de streefnorm (27.2%) behaald dan de minimumnorm (4.3%).

- Van de leidsters met een diploma PW4 (n = 125) hebben meer leidsters de minimumnorm (43.2%) behaald dan de streefnorm (8.8%).
- Meer dan de helft van alle leidsters (59.6%) voldoet voor één of meer vaardigheden *niet* aan de bijbehorende vastgestelde minimumnorm.
- Minder dan de helft van alle leidsters (40.4%) voldoet voor alle drie de vaardigheden aan de bijbehorende vastgestelde minimumnorm.

De leidsters PW3 en PW4 als twee afzonderlijke groepen

- Bij de leidsters met een diploma PW3 (n = 162) zijn meer leidsters gezakt (68.5%) dan geslaagd (31.5%) voor de *minimumnorm* PW3.
- Bij de leidsters met een diploma PW4 (n = 125) zijn meer leidsters geslaagd (52%) dan gezakt (48%) voor de *minimumnorm* PW4.

4.2 Aanbevelingen remediëringcursus

De tweede vraag die centraal staat in dit derde deelrapport, heeft betrekking op een mogelijk remediëringprogramma. De vraagstelling luidt: *Welke aanbevelingen kunnen er worden gedaan voor de invulling van een remediëringprogramma, dat gericht is op Amsterdamse leidsters die de vastgestelde taalnorm niet hebben behaald?*

Om deze vraag te beantwoorden is, net zoals in het tweede deelrapport, bijgehouden welke algemene opvallendheden er naar voren kwamen tijdens het nakijken en beluisteren van de 319 spreektoetsen en de 310 schriftelijke toetsen. Deze opvallendheden zijn vergelijkbaar met die uit het tweede deelrapport. Om deze reden verwijzen wij voor verdere informatie dan ook naar paragraaf 4.2 uit dit tweede deelrapport (Droge, Suijkerbuijk & Kuiken 2009b).

4.3 Discussie

Een aantal discussiepunten komt overeen met paragraaf 4.3 uit het tweede deelrapport (Droge, Suijkerbuijk & Kuiken 2009b). Om deze reden worden deze discussiepunten hier niet herhaald. In deze paragraaf worden tot slot wel enkele punten besproken die op basis van het huidige onderzoek naar voren zijn gekomen.

Taalniveaus

We hebben reeds duidelijk gemaakt dat de toetsen en taalniveaus geïnterpreteerd dienen te worden binnen de VVE-context. Daarnaast hebben we bij de normering rekening gehouden met de minimumnormen en de afname van de toetsen. Zoals duidelijk is geworden, zijn we bij het vaststellen van ‘taalnorm gehaald/taalnorm niet gehaald’ uitgegaan van de minimumnorm. Voor een leidster met diploma PW3 betekent dit bijvoorbeeld dat zij voor ‘spreken’ minstens taalniveau B1 dient te behalen en een leidster met een diploma PW4 dient taalniveau B2 behalen. Dit is de vastgestelde taalnorm voor de vaardigheid spreken voor PW3 en PW4 uit het eerste deelrapport (Droge, Suijkerbuijk & Kuiken 2009a). Een belangrijke opmerking hierbij betreft dat we in het eerste deelrapport uit zijn gegaan van de opleidingsdocumenten en drie praktijkobservaties om de taalnorm vast te stellen. In het tweede deelrapport is de vastgestelde taalnorm verder uitgewerkt en is per onderdeel (spreken, schrijven en lezen) een beoordelingsschema opgesteld.

In dit derde deelrapport zijn de spreek-, schrijf- en leestoetsen van meer dan 287 leidsters bekeken. Uit de verkregen resultaten is, overeenkomstig met het tweede deelrapport, naar voren gekomen dat het minimumniveau voor een voorschoolleidster met een diploma PW3 beduidend lager is dan het streefniveau voor PW3 voor de vaardigheden spreken en schrijven. Hierbij moet gerealiseerd worden dat een leidster met minimumniveau B1 op spreken nog een redelijk aantal grammaticale fouten maakt en het woordgebruik niet altijd toereikend genoeg is. Bovendien bevindt zij zich pas halverwege op de zes niveaus van het CEF. Een verdere taalontwikkeling is dus wenselijk. Uit diverse opleidingsdocumenten (Droge, Suijkerbuijk & Kuiken 2009a) blijkt dat de taken voor een voorschoolleidster met een diploma PW4 complexer zijn dan die van een leidster met een diploma PW3. De omschrijvingen van deze taken liggen dichterbij in de buurt van het streefniveau voor PW4. Echter, om het vak 'voorschoolleidster' te beoefenen is het een landelijke eis dat de voorschoolleidster minimaal een diploma PW3 heeft behaald. Hier wordt in de praktijk van uitgegaan. De taken van een leidster met een diploma PW3 of een diploma PW4 verschillen om deze reden in de praktijk niet van elkaar.

Vanwege de hierboven genoemde redenen raden wij aan dat alle leidsters minimaal op het streefniveau passende bij hun opleiding (PW3 of PW4) functioneren. Dit vanwege het feit dat verwacht mag worden dat een instelling, kwalitatief gezien, zo goed mogelijke leidsters voor een groep kinderen wil hebben staan. Daarnaast zijn de minimumnormen ook echt een minimum (met name de vaardigheden spreken en schrijven op taalniveau B1). Kwaliteitszorg zou het behalen van de streefnormen tot doel moeten hebben.

NB 1: De behaalde taalniveaus in het huidige onderzoek zijn geldend voor de VVE-praktijk.

NB 2: Zo mogelijk dienen alle voorschoolleidsters te functioneren op het streefniveau passende bij hun opleidingsniveau (PW3 of PW4).

Besluit opdrachtgever

Op basis van de uitslagen, conclusies en aanbevelingen uit het tweede deelrapport heeft de opdrachtgever besloten om de norm voor spreken voor een leidster met een diploma PW3 op het streefniveau te plaatsen, te weten taalniveau B2. Tevens heeft de opdrachtgever besloten dat enkel die leidsters op cursus moeten, die niet voldoen aan de minimumnorm voor PW3 (in dit geval: spreken B2, schrijven B1, lezen B2).

Echter, in het huidige rapport is nog uitgegaan van de minimumniveaus passende bij de opleiding PW3 of PW4. Hiertoe is besloten om de analyses voor alle Amsterdamse leidsters hetzelfde te houden en de resultaten uit het tweede en derde rapport te kunnen vergelijken met elkaar. In het geval van de vaardigheid spreken blijft dit dus taalniveau B1 voor PW3. Voor een leidster met PW4 gelden andere taalniveaus (spreken B2, schrijven B2, lezen B2).

REFERENTIES

- Bohnen, E., Jansen, F., Kuijpers, C., Thijssen, R., Schot, I. & Stockmann, W. (2007). *Raamwerk Nederlands. Nederlands in (v)mbo-opleiding, beroep en maatschappij*. 's-Hertogenbosch: Cinop.
- Council of Europe (2001). *Common European Framework of Reference for Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Droge, S., Suijkerbuijk, E. & Kuiken, F. (2009a). *Taalnorm voor Amsterdamse voorschoolleiders. Deelrapport 1*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
- Droge, S., Suijkerbuijk, E. & Kuiken, F. (2009b). *Het taalniveau van Amsterdamse voorschoolleiders. Deelrapport 2*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
- Expertgroep Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen (2008). *Over de drempels met taal*. Enschede: Expertgroep Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen.
- Neuvel, J., Bersee, T., Exter, den H. & Tijssen, M. (2004). *Nederlands in het Middelbaar Beroepsonderwijs*. Nummer 15. 's-Hertogenbosch: Cinop.

BIJLAGE 1: RESULTATEN PER TAALNIVEAU EN INSTELLING

Een overzicht van de resultaten per taalniveau voor de zeven verschillende instellingen.

Instelling A

Tabel A.1: Resultaten instelling A voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling A (n = 47 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	2	4.7	1	2.3
A2	3	6.5	13	30.2	12	27.9
B1	4	8.7	5	11.6	15	34.9
B2	16	34.8	17	39.5	13	30.2
C1	23	50.0	4	9.3	2	4.7
C2	0	0.0	2	4.7	0	0.0
Totaal	46	100%	43	100%	43	100%

Tabel A.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling A)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	2	9.1	0	0.0	1	4.6	0	0.0
A2	3	12.5	0	0.0	10	45.5	3	14.3	9	40.9	3	14.3
B1	3	12.5	1	4.6	3	13.6	2	9.5	9	40.9	6	28.6
B2	11	45.8	5	22.7	5	22.7	12	57.1	3	13.6	10	47.6
C1	7	29.2	16	72.7	2	9.1	2	9.5	0	0.0	2	9.5
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	2	9.5	0	0.0	0	0.0
Totaal	24	100%	22	100%	22	100%	21	100%	22	100%	21	100%
	46				43				43			

Tabel A.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling A

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	47	42	0	9	2	1	2	10	20	10
%		100	0.0	21.4	4.8	2.4	4.8	23.8	47.6	23.8

Instelling B

Tabel B.1: Resultaten instelling B voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling B (n = 14 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	3	23.1	0	0.0
A2	1	7.7	1	7.7	5	38.5
B1	3	23.1	1	7.7	1	7.7
B2	3	23.1	6	46.2	6	46.2
C1	6	46.2	2	15.4	1	7.7
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	13	100%	13	100%	13	100%

Tabel B.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling B)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	3	25.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	1	9.1	0	0.0	1	8.3	0	0.0	5	41.7	0	0.0
B1	3	27.3	0	0.0	1	8.3	0	0.0	1	8.3	0	0.0
B2	2	18.2	1	50.0	5	41.7	1	100	5	41.7	1	100
C1	5	45.5	1	50.0	2	16.7	0	0.0	1	8.3	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	11	100%	1	100%	12	100%	1	100%	12	100%	1	100%
	12				13				13			

Tabel B.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling B

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	14	12	0	1	5	0	5	1	6	0
%		100	0	8.3	41.7	0	41.7	8.3	50.0	0

Instelling C

Tabel C.1: Resultaten instelling C voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling C (n = 2 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	0	0.0	1	50.0
B1	0	0.0	0	0.0	1	50.0
B2	0	0.0	1	50.0	0	0.0
C1	2	100.0	1	50.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	2	100%	2	100%	2	100%

Tabel C.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling C)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	100.0	0	0.0
B1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	100.0
B2	0	0.0	0	0.0	1	100.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
C1	1	100.0	1	100.0	0	0.0	1	100.0	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	1	100%	1	100%	1	100%	1	100%	1	100%	1	100%
	2				2				2			

Tabel C.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling C

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	2	2	0	0	0	0	0	0	1	1
%		100	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	50.0	50.0

Instelling D

Tabel D.1: Resultaten instelling D voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling D (n = 4 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	1	100.0	1	100.0
B1	2	50.0	0	0.0	0	0.0
B2	2	50.0	0	0.0	0	0.0
C1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	4	100%	1	100%	1	100%

Tabel D.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling D)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	0	0.0	1	100.0	0	0.0	1	100.0	0	0.0
B1	1	33.3	1	100.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
B2	2	66.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
C1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	3	100%	1	100%	1	100%	0	0.0%	1	100%	0	0.0%
	4				1				1			

Tabel D.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling D

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	4	1	0	0	0	0	0	0	1	0
%		100	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100	0.0

Instelling E

Tabel E.1: Resultaten instelling E voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling E (n = 162 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	3	2.0	2	1.3
A2	3	2.0	27	17.9	38	25.2
B1	11	7.3	25	16.6	36	23.8
B2	44	29.3	75	49.7	62	41.1
C1	92	61.3	14	9.3	11	7.3
C2	0	0.0	7	4.6	2	1.3
Totaal	150	100%	151	100%	151	100%

Tabel E.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling E)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	3	3.8	0	0.0	2	2.5	0	0.0
A2	3	3.8	0	0.0	20	25.0	7	9.9	25	31.3	13	18.3
B1	8	10.1	3	4.2	16	20.0	9	12.7	22	27.5	14	19.7
B2	28	35.4	16	22.5	35	43.8	40	56.3	28	35.0	34	47.9
C1	40	50.6	52	73.2	4	5.0	10	14.1	2	2.5	9	12.7
C2	0	0.0	0	0.0	2	2.5	5	7.0	1	1.3	1	1.4
Totaal	79	100%	71	100%	80	100%	71	100%	80	100%	71	100%
	150				151				151			

Tabel E.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling E

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	162	139	1	2	24	8	27	36	47	29
%		100	0.7	1.4	17.3	5.8	19.4	25.9	33.8	20.9

Instelling F

Tabel F.1: Resultaten instelling F voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling F (n = 20 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	1	5.6
A2	0	0.0	6	33.3	4	22.2
B1	5	26.3	3	16.7	9	50.0
B2	7	36.8	7	38.9	4	22.2
C1	7	36.8	2	11.1	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	19	100%	18	100%	18	100%

Tabel F.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling F)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	8.3
A2	0	0.0	0	0.0	3	50.0	3	25.0	1	16.7	3	25.0
B1	3	42.9	2	16.7	1	16.7	2	16.7	5	83.3	4	33.3
B2	2	28.6	5	41.7	2	33.3	5	41.7	0	0.0	4	33.3
C1	2	28.6	5	41.7	0	0.0	2	16.7	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	7	100%	12	100%	6	100%	12	100%	6	100%	12	100%
	19				18				18			

Tabel F.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling F

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	20	17	0	3	0	0	0	3	6	8
%		100	0	17.6	0	0	0	17.6	35.3	47.1

Instelling G

Tabel G.1: Resultaten instelling G voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling G (n = 34 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	2	6.9	1	3.4
A2	1	3.2	7	24.1	4	13.8
B1	4	12.9	6	20.7	6	20.7
B2	9	29.0	9	31.0	15	51.7
C1	17	54.8	3	10.3	3	10.3
C2	0	0.0	2	6.9	0	0.0
Totaal	31	100%	29	100%	29	100%

Tabel G.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling G)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	2	10.0	0	0.0	1	5.0	0	0.0
A2	1	5.3	0	0.0	4	20.0	3	33.3	3	15.0	1	11.1
B1	3	15.8	1	8.3	5	25.0	1	11.1	4	20.0	2	22.2
B2	6	31.6	3	25.0	5	25.0	4	44.4	9	45.0	6	66.7
C1	9	47.4	8	66.7	2	10.0	1	11.1	3	15.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	2	10.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	19	100%	12	100%	20	100%	9	100%	20	100%	9	100%
	31				29				29			

Tabel G.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling G

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	34	26	2	4	7	0	9	4	9	4
%		100	7.7	15.4	26.9	0	34.6	15.4	34.6	15.4

Instelling H

Tabel H.1: Resultaten instelling H voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling H (n = 21 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	0	0.0	2	11.8
B1	2	12.5	1	5.9	2	11.8
B2	2	12.5	11	64.7	10	58.8
C1	12	75.0	5	29.4	2	11.8
C2	0	0.0	0	0.0	1	5.9
Totaal	16	100%	17	100%	17	100%

Tabel H.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling H)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	2	0.0	0	0.0
B1	2	20.0	0	0.0	1	11.1	0	0.0	2	0.0	0	0.0
B2	1	10.0	1	16.7	6	66.7	5	62.5	3	0.0	7	87.5
C1	7	70.0	5	83.3	2	22.2	3	37.5	1	11.1	1	12.5
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	11.1	0	0.0
Totaal	10	100%	6	100%	9	100%	8	100%	9	100%	8	100%
	16				17				17			

Tabel H.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling H

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	21	12	1	3	3	1	4	4	4	0
%		100	8.3	25.0	25.0	8.3	33.3	33.3	33.3	0

Instelling I

Tabel I.1: Resultaten instelling I voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling I (n = 9 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	2	22.2	2	22.2
B1	1	11.1	1	11.1	2	22.2
B2	5	55.6	4	44.4	5	55.6
C1	3	33.3	2	22.2	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	9	100%	9	100%	9	100%

Tabel I.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling I)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	0	0.0	1	20.0	1	25.0	1	20.0	1	25.0
B1	0	0.0	1	25.0	1	20.0	0	0.0	2	40.0	0	0.0
B2	4	80.0	1	25.0	2	40.0	2	50.0	2	40.0	3	75.0
C1	1	20.0	2	50.0	1	20.0	1	25.0	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	5	100%	4	100%	5	100%	4	100%	5	100%	4	100%
	9				9				9			

Tabel I.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling I

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	9	9	1	3	1	0	2	3	3	1
%		100	11.1	33.3	11.1	0	22.2	33.3	33.3	11.1

Instelling J

Tabel J.1: Resultaten instelling J voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling J (n = 8 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	1	12.5	0	0.0
A2	0	0.0	2	25.0	3	37.5
B1	2	25.0	3	37.5	2	25.0
B2	5	62.5	2	25.0	3	37.5
C1	1	12.5	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	8	100%	8	100%	8	100%

Tabel J.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling J)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	1	16.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	0	0.0	2	33.3	0	0.0	3	50.0	0	0.0
B1	2	33.3	0	0.0	2	33.3	1	50.0	2	33.3	0	0.0
B2	4	66.6	1	50.0	1	16.7	1	50.0	1	16.7	2	100
C1	0	0.0	1	50.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	6	100%	2	100%	6	100%	2	100%	6	100%	2	100%
	8				8				8			

Tabel J.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling J

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	8	8	0	1	1	0	1	1	5	1
%		100	0	12.5	12.5	0	12.5	12.5	62.5	12.5

Instelling K

Tabel K.1: Resultaten instelling K voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling K (n = 7 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	3	42.9	4	57.1
B1	2	28.6	3	42.9	3	42.9
B2	4	57.1	1	14.3	0	0.0
C1	1	14.3	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	7	100%	7	100%	7	100%

Tabel K.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling K)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	0	0.0	2	50.0	1	33.3	2	50.0	2	66.7
B1	2	50.0	0	0.0	2	50.0	1	33.3	2	50.0	1	33.3
B2	1	25.0	3	100.0	0	0.0	1	33.3	0	0.0	0	0.0
C1	1	25.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	4	100%	3	100%	4	100%	3	0.0%	4	100%	3	100%
	7				7				7			

Tabel K.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling K

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	7	7	0	0	0	0	0	0	4	3
%		100	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	57.1	42.9

Instelling L

Tabel L.1: Resultaten instelling L voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling L (n = 5 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	1	20.0	2	40.0
B1	1	20.0	1	20.0	3	60.0
B2	1	20.0	3	60.0	0	0.0
C1	3	60.0	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	5	100%	5	100%	5	100%

Tabel L.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling L)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	0	0.0	1	33.3	0	0.0	2	66.6	0	0.0
B1	1	33.3	0	0.0	1	33.3	0	0.0	1	33.3	2	100
B2	1	33.3	0	0.0	1	33.3	2	100	0	0.0	0	0.0
C1	1	33.3	2	100	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	3	100%	2	100%	3	100%	2	100%	3	100%	2	100%
	5				5				5			

Tabel L.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling L

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	5	5	0	0	0	0	0	0	3	2
%		100	0	0	0	0	0	0	60.0	40.0

Instelling M

Tabel M.1: Resultaten instelling M voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling M (n = 6 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	1	25.0	0	0.0
A2	0	0.0	0	0.0	1	25.0
B1	1	16.7	0	0.0	0	0.0
B2	1	16.7	1	25.0	3	75.0
C1	4	66.7	2	50.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	6	100%	4	100%	4	100%

Tabel M.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling M)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	0	0.0	2	50.0	1	33.3	1	100.0	0	0.0
B1	1	50.0	0	0.0	2	50.0	1	33.3	0	0.0	0	0.0
B2	0	0.0	1	25.0	0	0.0	1	33.3	0	0.0	3	100.0
C1	1	50.0	3	75.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	2	100%	4	100%	1	100%	3	0.0%	1	100%	3	100%
	6				4				4			

Tabel M.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling M

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	6	4	0	1	0	0	0	3	1	0
%		100	0.0	25.0	0.0	0.0	0.0	75.0	25.0	0.0

Instelling N

Tabel N.1: Resultaten instelling N voor spreken, schrijven en lezen per taalniveau

Instelling N (n = 3 leidsters)						
Taalniveau	Spreken		Schrijven		Lezen	
	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	1	33.3	1	33.3
B1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
B2	2	66.6	2	66.6	2	66.6
C1	1	33.3	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	3	100%	3	100%	3	100%

Tabel N.2: Overzicht toetsresultaten per vaardigheid en opleiding (instelling N)

Niveau	Spreken				Schrijven				Lezen			
	PW3		PW4		PW3		PW4		PW3		PW4	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
A1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
A2	0	0.0	0	0.0	1	50.0	0	0.0	0	0.0	1	100
B1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
B2	1	50.0	1	100	1	50.0	1	100	2	100	0	0.0
C1	1	50.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
C2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Totaal	2	100%	1	100%	2	100%	1	100%	2	100%	1	100%
	3				3				3			

Tabel N.3: Overzicht resultaten minimum- en streefnorm instelling N

Instelling	Totaal aantal leidsters	Alle toetsen gemaakt	Minimum-norm gehaald		Streefnorm gehaald		Totaal aantal geslaagd		Totaal aantal gezakt	
			PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4	PW3	PW4
N	3	3	0	0	1	0	1	0	1	1
%		100	0	0	33.3	0	33.3	0	33.3	33.3